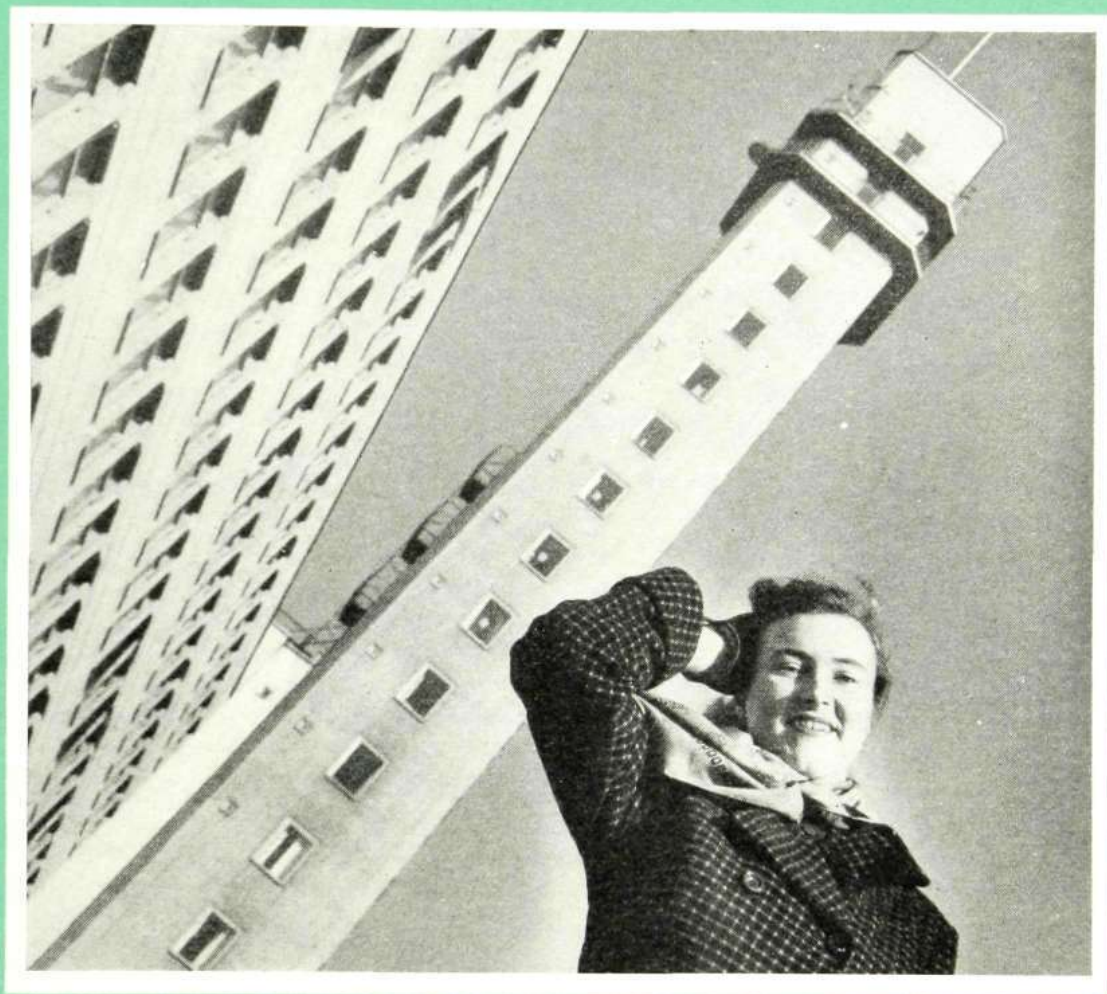

Kontakten

Ericsson
LM

Nr 2

1953

LM-ARNAS TIDNING

Kontakten

LM-arnas tidning

Ansvärlig utgivare: Hugo Lindberg
Redaktör: Sigv. Eklund, tel. 453
Red.-sekr.: Sten Stomberg, tel. 457

Redaktionskommitté:

Bengt Barkland, Us, tel. 1464
Sten Tiberg, VFC, tel. 613
Nils Fredriksson, Vt 19, tel. 1319
Olle Svensson, Vt 19, tel. 287

Lokalredaktörer:

K-R Staf, Ermi, tel. 83; E Hellström, Sieverts Kabelverk, tel. 319; B Westerland, SER, tel. 344; S von Meisted SRA tel. 211; M Steiner, Kabelverket, Älvsjö, tel. 31; B Larsson, Alpha, tel. 23; A Hofström SIB, P Nyhult, Rifa, tel. 109; C G Löfgren, FÖB: E Wandel, GR; S Jönsson, Katrineholm; U Erling, Söderhamn; Å Bergman, Karlskrona.

Omslagsbild:

Värvindrar friska, leka och viska i fröken Landstedts ystra lockar då hon sitter och solar sig under lunchrasten. Huvudfabrikens radiotorn är en dekorativ bakgrund.

Ur innehållet:

Sida

Mindre olycksfall.....	23
Installationer vid Belgiens nationalbank.....	24
Debatt om arbetsmarknadsföretaget.....	24
Företagsnämnden inför publik.....	25
Effektivare skydd minskar olycksfall.....	27
L M Ericsson i Kungstornet.....	30
Utläkt till vår egen djungel.....	32
Från när och fjärran.....	33
Sett och hört.....	34
Om översvämmade telefonstationer.....	35
Gummiledningsfabriken vid Sieverts Kabelverk.....	36
Ermi segrade i Hockey-Bockey.....	38
Fina resultat i skidkorpen.....	39

Dragning i förslagslotteriet

Vid sammanträde med företagsnämnden vid Huvudfabriken den 12 februari 1953 verkställdes dragning i förslagslotteriet för under år 1952 belönade förslag. Högsta vinsten, en gratisresa till en kostnad av 1 500 kronor eller denna summa kontant, utföll på lott nr 161, vilken innehades av herr E Bjurström och N Falkenstedt vid Telesignalfabriken. Andra vinsten, 600 kronor, gick till hr H Nordenström på avdelning K 05 vid Huvudfabriken med lott nr 26. Tredje vinsten, 400 kronor, gick till Söderhamnsfabriken och hr I Johansson. Vinstlott var nr 144.

Enligt överenskommelse i Huvudfabrikens företagsnämnd kommer förslagslotteriet i fortsättningen icke att upprepas. De pengar, som disponerats för förslagslotteriet, skall emellertid användas för att på annat lämpligt sätt stimulera förslagsverksamheten.

Hollandsinsamlingen

Då Holland drabbades av den svåra översvåmningskatastrofen i samband med de hårda stormarna i början av februari igångsattes vid de olika LM-företagen insamlingar för att bringa hjälp åt befolkningen. Uppsamlingscentraler för varma kläder anordnades och enbart vid Huvudfabriken i Midsommarkransen överlämnades flera billaster till Svenska Röda Korset för vidare befordran till de översvämmade områdena.

Insamlingen av pengar resulterade i att ett belopp överstigande 65 000 kronor kunde överlämnas från personal och företag inom Ericsson-koncernen.

Eriesson Telefoon-Maatschappij N V har sänt ett brev, som är ställt »Till våra L M Ericsson-vänner i Sverige». Det är skrivet på svenska och lyder:

»Röda Kors-hjälper sitter i blodet på svenskarna och knappt har vi förbrukat de enorma vita bröden och margarinpaketen från hungervintern, förrän de blonda välgörarna kommer igen med tormjöl, pälsrockar, filter, jutesäckar och allt möjligt annat. I kollektbössorna hopar sig kronorna till ett ofantligt belopp och åter gingo Kungahusets medlemmar i täten för sitt folk. Miljoner gulden för en vän i nöd. Tackord räcka här inte till, men en sak kunna svenskarna vara övertygade om, nämligen att holländarnas aktning och tacksamhet betyder mer än väntliga ord, och skulle någon liknande olycka oförhappandes träffa Sverige, då kunna de räkna på oss. Det är ett löfte.»

Femton tjänstemän vid det holländska bolaget har undertecknat brevet.

Ny ordförande i arbetsledarklubben vid Huvudfabriken

Arbetsledareklubben vid Huvudfabriken höll fredagen den 6 februari sitt trettio-tredje årsmöte. Det skedde under sedvanliga former och något över hundratalet medlemmar var närvarande.

Manuskript

till nästa nummer av KONTAKTEN
bör vara redaktionen tillhanda senast
den 8 maj 1953.

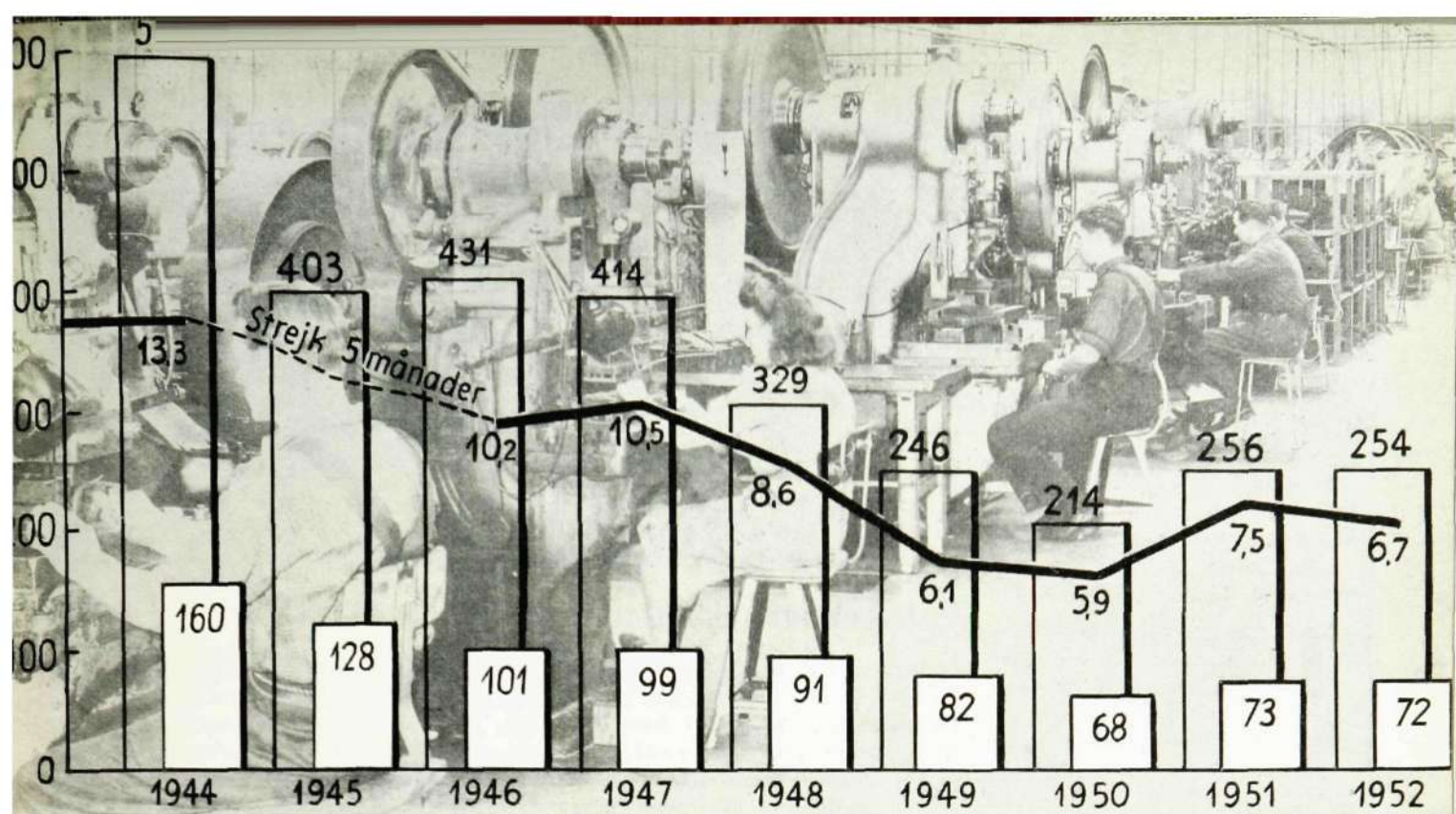
Sedan många år har det varit tradition att de pensionerade arbetsledarna inbjudits till den efterföljande supén, och i år hade ett förvånansvärt stort antal veteraner över 80-årsåldern hörsammat kallelserna. Där var evigt unge snickarbasen Gustav Pettersson, mera känd under namnet »Ryss-Pelle», 83 år och ännu ej begåvad med några grå strån i sin yviga kalufs, »Java-Johan», någon gång kallad Johansson, bägge pionjärer, som i många år tjänat företaget i främmande länder, därav namnen. Där var även 84-åriga Axel Ringqvist, som i sin krafts dagar var en skicklig förbindare, Emil Fridén, som blir 79 år till hösten och Ville Andersson från gamla 19. Frans Anryd, kemisten, som ännu inte släppt sitt intresse för yrket, kunde inte heller nu koppla av utan diskuterade yrkesfinesser med sina kolleger. Yngst i veteransamlingen var Otto Andersson, som strax förut lämnat sin dagliga gärning vid Huvudfabriken för att få njuta sitt otium. Som vanligt framfördes pensionärernas tack av den 82-åriga veteranen J E Linder. Senare på kvällen gav han prov på sitt rimsmideri och föredrog en bordsvisa.

Styrelsen fick full och tacksam ansvarsfrihet för sitt arbete under året. Efter kompletteringsval fick styrelsen följande sammansättning. Ordförande Rolf Ericsson, Vt 15, kassör Nils Fredriksson, Vt 19, sekreterare Einar Sandin, Vt 32, vice ordförande Henrik Friberg, Vt 22, och klubbmästare Rune Broström, Vt 30. Suppleanter blev Nils Andersson, Vt 19 och Hugo Appelgren, Vt 01. Studiekommittéer blev Einar Sandin, Arne Adeby och Karl-Ivar Lövenborg. Till representant i fritidskommittén utsågs Karl Karlsson, Vt 07.

Årsmötets ordförande var Rudolf Gustafsson, Vt 13 och innan han slog klubban i bordet för sista gången under kvällen, riktade han ett tack till styrelsen och vände sig särskilt till de avgående styrelseledamöterna Tore Nilsson, Vt 05 och Carl Nilsson, Vt 83, och i synnerhet till den mångåriga ordföranden, Nils Andersson, som nu efter 15 års styrelsearbete och 10 år såsom ordförande lämnar klubban i nya händer.

Verkstadsklubben vid HF

Verkstadsklubben vid Huvudfabriken har valt styrelse, varvid till ordförande valdes herr Hilding Nilsson, K 39, och till kassör herr Bertil Braun, K 13. I styrelsen omvaldes för övrigt herrar Rune Jernberg, Vt 15, Olle Svensson, Vt 19, Albert Milton, Vt 30, och Axel Hedén, Vt 25, samt nyvaldes herr Albin Pettersson, Vt 11, efter herr Edvin Nordström, Vt 11, som undanbett sig återval.

MINDRE olycksfall obehag kostnader

Diagrammet visar antalet olycksfall vid Huvudfabriken under 1944—1952. De heldragna staplarna anger det totala antalet olycksfall per år och de vita, trafikolycksfallen som inträffat på väg till och från arbetet. Kurvan utvisar antalet olycksfall i arbetet per 100 årsarbetare.

Olycksfallskurvan vid Huvudfabriken har sedan 1944, bortsett från ett par undantag, varit i sjunkande. Olycksfallen per 100 årsarbetare var förra året 6,7. Gör man en jämförelse med en del andra större företag med välordnad säkerhetstjänst har vi ingen anledning att förhäva oss. SKF i Göteborg, har 5,5 olycksfall i arbete per 100 årsarbetare. För ASEA i Västerås är siffran 5,3 och för Telegrafverket i Nynäshamn så låg som 2,3. Det gäller därför att ta ytterligare krafttag för att få ner antalet olycksfall ännu mer.

Vi har därför under hösten 1952 och våren 1953 planerat och satt igång en omfattande skyddspropaganda. Första etappen började i november då vi på initiativ av huvudskyddsombudet Bertil Braun och säkerhetsingenjör David Risberg lät trycka skyddspropaganda på avlöningskuverten. Varje vecka under fem veckors tid fick sin sentens, ibland illustrerad. Försöket slog väl ut, och man såg en och annan på verkstaden, som hade samlat och satt upp alla fem kuverten på sin arbetsplats.

I början av januari följde nästa propagandaetapp. Den bestod i en och en halv veckas visningar av filmen »20 minuter kvar att leva», som på ett mycket övertygande sätt visar vådan av utspilld olja: en ung arbetares död. Filmen, som är amerikansk till ursprunget, är dock tillämplig på svenska förhållanden. Filmen visades på Vt 13 och Vt 36 efter arbetstidens slut och lockade ca 1 000 åskådare, som med intresse och eftertänksamhet tog del av filmen och den propaganda filmen gör för arbetarskyddet. Visningarna hade annonserats i verkstadens högtalare av huvudskyddsombudet Braun.

Fram på värkanten kommer slutligen den tredje och sista etappen i denna skyddspropaganda, som vi alla hoppas skall bidra till att få ner antalet olycksfall.

Men det hjälper inte med enbart propaganda. Alla måste också i handling visa att man vill hjälpa till att minska olycksfallen. Det är ju ytterst på gemene man det beror, om man har många eller få olycksfall. Det är arbetarna som får bära huvuddelen av följderna av olycksfallen i form av fysiskt och psykiskt lidande och vid långvariga olycksfall ofta minskade förtjänstmöjligheter. Det bör därför först och främst ligga i deras intresse att medverka till att olycksfallen minskar.

Arbetsledarna har här liksom på så många andra ställen en viktig mission att fylla. Arbetsledarna bör övervaka att uppsättningar och riggningar äro utförda så att arbetet blir så riskfritt som möjligt. Skyddsombuden bör tillhålla sina arbetskamrater att iaktta tillbörlig försiktighet och inte ta några onödiga risker i arbetet. Om skyddsombud finner att risker föreligger vid ett arbete bör saken påtalas för arbetsledaren.

Övriga berörda parter måste också göra sitt yttersta för att medverka till att få ned olycksfallen.

Även ur företagets synpunkt är det av betydelse att få ned olycksfallen. Premiökostnaderna till försäkringsinrättning m. m. kräver betydande belopp och en avsevärd nedgång i olycksfallen kan minska dessa kostnader och därmed bidra till att öka företagets konkurrenskraft. Ett företag med få olycksfall har lättare att konkurrera än ett företag med många olycksfall.

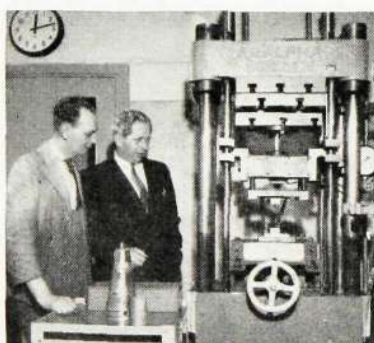
Harald Boye

Olycksnolla vid Alpha

På en av verkstadsavdelningarna på Alpha hade man satt upp en skylt, där man angav, hur många olycksfallsfria dagar, man haft i följd. Hela avdelningen följde med spänning, hur siffrorna steg i höjden. Då man kommit upp till 99 dagar, utan att någon skadat sig, måste man utöka skylten med en krok, så att man kunde få plats med ett 3-siffrigt tal. Men när den kroken skulle slås i, inträffade det första olycksfallet på 100 dagar.

Det är ingenjör *Karl-Axel Sällberg*, som vid Alpha svarar för säkerhetstjänsten, som står för ovanstående historia. Propagandan för att minska antalet olycksfall har under senare tid varit mycket intensiv vid Alpha, och detta har även satt märkbara spår efter sig i statistiken.

— Under åren 1944—1951 var antalet olycksfall i arbetet i genomsnitt 11,6 per 100 årsarbetare, men förra året kunde vi notera en märkbar förbättring, säger ingenjör

Huvudskyddsombudet vid AB Alpha, herr *Sigvard Andersson* och säkerhetsingenjören *Karl-Axel Sällberg* ventilerar ett skyddsproblem vid en press.

Sällberg, ty då sjönk siffran till 5,6. Hela verktygsavdelningen, som räknar ca 50 man, kunde inregistrera ett skadefritt år, och vissa småavdelningar hade det lika lyckosamt.

— Ett verksamt propagandamedel har varit den högtalarmaning, som vi spridde varje lördag mitt i det önskekonsertprogram som sänds strax före arbetets slut. Det var vårt huvudskyddsombud, *Sigvard Andersson*, som tog initiativ till detta, och att alla med stort intresse lyssnar på de olika maningsorden har jag fått många bevis på.

Installationer vid Belgiens nationalbank

Helt nyligen har en tjuvalarmanläggning av L M Ericssons fabrikat tagits i bruk i Banque Nationale i Bryssel. Anläggningen, som omfattar såväl huvudkontoret som sedeltryckeriet, innehåller fotocellutrustningar och vibrationskontakter och i hela huvudkontoret är installerad en lyssnaranläggning med vilken, då banken är stängd, minsta ljud kan avlyssnas i högtalare. Vid kassorna finns alarmkontakter, med vilka kassören kan tillkalla hjälp om han skulle bli överfallen.

Såväl fotocellutrustningarna som övriga alarmkontakter äro anslutna till en

centralutrustning, vilken i sin tur är kopplad till polisen. Ett eventuellt larm överföres således automatiskt direkt till polisstationen. I centralutrustningen finns också möjlighet att konstatera om dörrar öppnas eller stängs i sedeltryckeriet.

En av de första nätterna då lyssnaranläggningen var i funktion uppstod läckage på ett vattenledningsrör. Droppljudet hördes i högtalareanläggningen, och man kunde omedelbart skicka ut folk som stängde av vattentillförseln och förebyggde på så sätt några skador.

Debatt om arbetsmark- nadsläget

För att informera om läget på arbetsmarknaden hade Fritidskommittén vid Huvudfabriken inbjudit till två kvällar i Midsommargården. Onsdagen den 11 mars talade inspektör Gunnar Karlsson vid Stockholms stads arbetsförmedling om det aktuella arbetsmarknadsläget, och den 25 mars behandlades »Arbets-situationen inom verkstadsindustrin». Inledare var direktör Mats Larsson i Sveriges Verkstadsförening och ordföranden i Metallindustriarbetareförbundet, Arne Geijer.

Vid det senare sammanträdet uppehöll sig de båda inledarna rätt ingående vid den internationella konkurrensen och de hinder på utrikeshandelns område i form av tullar, importförbud och valutabrist, som skapat svårigheter för bland annat verkstadsindustrins export. Arbetslösheten inom denna bransch kan dock idag inte anses som särskilt hög, framhölls det. Siffran ligger mellan 2,5 och 3%. Båda inledarna betonade, att man med kraft måste bekämpa en allmänare arbetslöshet, om en sådan skulle hota.

Vidare var man överens om att den svenska industrin idag har ett högt kost-

nadsläge. Därför är det nödvändigt att genom rationalisering och ökad effektivitet nå en bättre konkurrenskraft gentemot utlandet. Herr Larsson betonade nödvändigheten av att man försöker få bort prestationsbegränsningarna i arbetet, var de än förekommer.

Man kom också in på lönefrågan, där som väntat de båda inledarna hade olika uppfattningar. Herr Larsson vidhöll den i avtalsförhandlingarna framförda uppfattningen, att en lönereducering i år hade varit en av de åtgärder, man bort vidtaga för att förbättra industrins konkurrenskraft. Eftersom lönerna påverkar kostnaderna i alla produktionsled från råvaran till färdigprodukten, har de en avsevärd betydelse som kostnadspost. Herr Geijer hävdade för sin del, att en lönereduktion inte kan vara lösningen på de svårigheter, verkstadsindustrin idag har att kämpa mot. De väsentliga svårigheterna ligger på utrikeshandelns område. Han kunde inte dela herr Larssons uppfattning att den ifrågasatta lönereduktionen skulle haft någon större betydelse, när det gäller att öka den internationella konkurrenskraften.

Efter inledningsanförandena följde en allmän debatt, under vilken bland annat några lokala problem behandlades.

Huvudfabrikens företagsnämnd diskuterade bl. a. förslagsverksamheten och skyddskampanjen vid ett sammanträde i Tjänstemannamatsalen som ägde rum inför ett antal inbjudna.

Företagsnämnden inför publik

För att i vidare kretsar sprida kännedom om hur företagsnämnderna arbetar hölls ett offentligt sammanträde med Huvudfabrikens företagsnämnd i tjänstemannamatsalen i slutet av februari.

Sammankomsten inleddes med att direktör Hans Thorelli hälsade de nära 150 inbjudna från olika personalorganisationer välkomna, varefter ordet överlämnades till ombudsman Yngve Segerström.

— När avtalet om företagsnämnder undertecknades, inleddes en ny epok på den svenska arbetsmarknaden, sade talaren. Det är ett avtal, som förpliktigar arbetsgivare, tjänstemän, arbetsledare och arbetare att i en gemensam nämnd diskutera de frågor, som berör det företag, vari de har sin bärgning. Avtalet ålägger arbetsgivarna att lämna information om företagets aktuella problem och ekonomiska förhållanden och arbetstagarna att positivt diskutera de förbättringar i olika avseenden, som kan åstadkommas inom företaget.

3146 nämnder är nu i verksamhet

— Då avtalet för sex år sedan såg dagens ljus, bedömdes det mycket olika, men i dag, då 3146 nämnder är i verksamhet, måste man konstatera, att avtalets tanke slagit igenom på arbetsmarknaden i en utsträckning, som man knappast vågat hoppas.

— Avtalet medför inte enbart skyldigheter för arbetsgivarna, fortsatte herr Segerström, utan även skyldigheter för arbetstagarna. Under 1952 har från arbetstagarnas sida framlagts 12 166 pro-

duktionsförbättringsförslag, och av dessa har 5 632 belönats i en eller annan form.

— Även om man på det stora hela taget uppnått mycket goda resultat, om man ser tillbaka på de gångna sex åren, vore det säkerligen klokt, om man inom varje företagsnämnd tog sig en ordentlig funderare över de åtgärder, som kan vidtagas för att åstadkomma ännu bättre resultat, påpekade herr Segerström. Även om arbetsgivaresidan och arbetstagsidans är likställda, innehar dock arbetsgivareparten en så dominerande ställning, att företagsnämndens väl och ve ligger i händerna på denna. Vid alla de företag, där företagsledningen är positivt intresserad, uppnås i regel goda resultat. Den företagsledning, som i företagsnämnden ser ett instrument till ökad samverkan mellan de olika personalgrupperna och systematiskt utnyttjar nämndsammanträdena i detta syfte kan också påräkna ett gensvar från arbetstagsidans.

Information bör kunna bidra till ett större intresse från företaget hos de anställda. Men för att skapa detta positiva intresse räcker det inte att enbart begränsa informationen till nämndsammanträdena, utan företagsledningen bör så ofta som möjligt ge informationer, som sedan kan vidarebefordras genom befälspersonerna eller organisationerna till de anställda.

Hur en företagsnämnd arbetar

Därefter följde en demonstration över hur företagsnämnden arbetar. De frågor,

(Forts. på sid. 26)

Hårfint

— För några år sedan blev jag ovän med alla mina kvinnliga arbetskamrater här på avdelningen på grund av mitt arbete såsom skyddsombud, bekänner *Kalle Landerholm* på Vt 19. Jag fick nämligen se ett par elakartade tillbud då flickor, som hade stora burriga frisyrer höll på att fastna i bormaskiner. För att få bort dessa olycksrisker startade jag en intensiv propaganda för att damerna skulle använda huvuddukar eller skyddsnet, som höll de bångstyriga lockarna i styr, men det visade sig att det svaga könet hade mycket litet förståelse för detta. Titt och tätt upptäckte jag kvinnliga kolleger, som petat fram någon förförisk lock, som oroväckande nära snuddade vid en borr, och då var jag där och höll en straffpredikan.

— Näja, med tiden försvann denna olycksrisk så gott som helt genom att borrharna kapslades in bättre, men fortfarande skulle jag nog med glädje se att damerna i litet större utsträckning skyddade sina frisyrer med nät, ty hur det nu är kan det lätt hända att olyckan är framme.

Härlockar har förorsakat många olyckstillbud, säger skyddsombudet *Kalle Landerholm*. Sådant härskydd som *Aina Sijälä* har skulle alla ha som arbetar vid maskiner påpekar han.

Hur »Rädda Kalle» kom till

Olycksfallsfrekvensen år 1952 var vid Karlskronafabriken 8 per 100 årsarbetare. En så låg siffra har endast noterats en gång förut. Jämfört med föregående år innebär det en sänkning med två enheter.

Det var när skyddskommittén diskuterade hur man på ett lättfattligt sätt skulle kunna meddela aktuell olycksfallsstatistik som »Kalle» utformades. Figuren lånades ur ett propagandahäfte »Rädda Kalle», och den konstnärliga utformningen anförtröddes åt den skickliga amatörmålaren, förman Robert Kindvall. Och snart stod »Kalle» i verkstadstrappans hall och pekade med båda armarna ut för alla hur dagens läge var.

Under tredje kvartalet förra året hade verkstaden en mörk period. »Kalle» stod med båda armarna högt ovan huvudet och hans ansikte hade ett »bekymmersamt» uttryck. Detta smittade faktiskt av sig till alla skyddsintresserade, så att man gjorde en kraftansträngning och kunde få ett ganska hyggligt resultat vid årets slut.

Denna olycksfallsbarometer finns nu vid en hel mängd industrier i hela landet. Arbetarskyddsnämnden övertalade nämligen Karlskronafabriken att göra flera och i dag står »Kalle» vid gruvföretag, flygflottiljer, vägförvaltningar, slakterier m. m. Karlskronas energiska skyddskommitté har haft nytta av »Kalle» på fler än ett sätt. De medel som influerats på försäljningen har man använt för att låta en del skyddsombud göra en studieresa till Malmö, där man studerade skyddsanordningar vid Kockums varv.

Företagsnämnden . . .

(Forts. fr. sid. 25)

som stod på programmet, var förslagsverksamheten, skyddskampanjen och arbetstillgången, som kommenterades av direktör Hans Thorelli.

Under okonventionella former diskuteras olika problem

Företagsnämndens ordförande, direktör Hugo Lindberg, gav några personliga synpunkter på företagsnämndens arbete.

Direktör Lindberg erinrade om att då företagsnämnden vid Huvudfabriken i oktober 1948 började sitt arbete, var idéerna om denna form av samverkan på arbetsplatsen inte nya för oss. En informationskommitté med ungefär samma syften som företagsnämnden hade nämligen verkat ett par år.

— Vilka resultat har vi då lyckats uppnå i nämnden? Det är svårt att direkt ange vad företagsnämnden betytt. Går man igenom protokollen finner man, att jämtes med de centrala frågorna om arbetstillgång och lönsamhet har behandlats frågor, som på papperet kanske verkat bagatellartade. Man bör dock inte vara alltför säker på att dessa frågor för alla varit så bagatellartade, som de kan synas, utan de har inte sällan inneburit en måhända daglig irritation för många. Jag tycker därför, att det är bra, att vi i företagsnämnden funnit ett forum, där vi kunnat diskutera även sådana problem under enkla och okonventionella former. Kanske är det inte minst betydelsefullt att personer med olika sysselsättningar inom företaget bättre lär känna varandra och får ökad förståelse för de fakta och bevekelsegrunder, som dikterar handlandet.

Företagsnämnden har sedan starten haft sammanlagt 21 sammanträden. De typer av frågor, som oftast varit före, är förslagsverksamhet, olika personalfrågor samt produktionsöversikter och redogörelser för marknadsläget och arbetstillgången, vilka alla varit uppe till behandling vid flertalet sammanträden. Produktionstekniska frågor, information om planer på förändringar av produktionen har liksom lokalfrågor och trivselfrågor ofta varit föremål för diskussion. Andra frågor, som återkommit, är redogörelse för bokslut, information om investeringsplaner, säkerhetsfrågor samt frågor rörande utbildning. Upplysningar har i förekommande fall även lämnats angående aktuella personalförändringar.

Genom förslagsverksamheten har vid Huvudfabriken under fjolåret utbetalats ersättningar på tillsammans 4140 kronor. Motsvarande siffra för föregående år var 2575 kronor. Sista året var det tillsammans 48 förslag, som belönades, men det är nog vår uppfattning, att denna siffra skulle kunna vara avsevärt högre. Den högsta belöningen har varit 500 kronor. Under de senaste åren har dessutom

2500 kronor per år utbetalats genom företagslotteriet.

— Jag anser givetvis inte, att nämnden helt lyckats i sitt arbete. Särskilt är vi missnöjda med att arbetet i nämnden inte tillräckligt observerats av nämndens uppdragsgivare bland arbetarna och tjänstemännen. Vi skulle därför gärna se, att alla de, som tror på möjligheten att genom samarbete och ökad förståelse nå ett bättre resultat, på ett mera personligt sätt ville sluta upp kring nämndens arbete. Detta så mycket mera som nämndarbetet är ganska betungande både för nämndledamöterna och för bolaget.

Herr Hilding Nilsson gav i ett anförande de anställdas syn på nämndens arbete.

— Vi är alla överens om, att vi ska göra det bästa möjliga av arbetet i företagsnämnden, sade herr Nilsson. Detta betyder emellertid inte, att vi alltid är överens, även om vårt intresse alltid är detsamma: att företaget utvecklas och går framåt. Nu när vikande konjunkturen uppenbarar sig, är det särskilt angeläget att samarbetet fördjupas.

— Vid Huvudfabriken är resultatet av de gångna årens samarbete bättre än man vid starten vågade hoppas. Genom informationskommitténs tidigare verksamhet var de små frågorna, som under den första tiden belastar en företagsnämnd, avklarade, och man kunde genast ge sig i kast med större uppgifter.

— Arbetet i företagsnämnden bör skapa en bättre anda på arbetsplatsen, framhöll herr Nilsson. Målet är att det ej endast ska bli ett folk i arbete utan även ett folk i samverkan. Säkerligen återstår många frågor olösta i företagsnämndens arbete hos oss och på andra ställen, men jag tror jag vågar säga, att vi är inne på rätt väg.

Efteråt följde en diskussion, där ett flertal talare betonade svårigheterna att vidarebefordra de informationer, som lämnas vid företagsnämnderna.

Nattvaktskontroll på fartyg

Ångfartygs AB Bore i Åbo har nyligen insatt sitt nybyggda fartyg »Bore III» i trafiken mellan Stockholm och Åbo. Det eleganta fartyget, som byggts av Oskarshamns varv, är jämte systerbåten »Aallotar» Finlands största passagerarfartyg och är synnerligen modernt utrustat.

I fartygets samtliga utrymmen finns L M Ericssons automatiska brandalarm, som alarmerar kommandobryggan vid brand. Genom högtalaranläggningen larmas där efter fartygets olika delar.

En av L M Ericsson speciellt konstruerad nattvaktskontrollanläggning har installerats. Centralapparaten i denna kontrollerar, att nattvakten en gång i halvtimmen gör sin rond genom fartyget. Om en kontrollknapp ej tryckes in under varje vakt-rond, ger nämligen centralapparaten larm.

Effektivare skydd minskar olycksfall

Rubriker i våra dagliga tidningar påminner oss ofta om olycksfallsriskerna vid arbetsplatserna. Men det är dock ganska få olyckshändelser, som blir föremål för tidningsomnämmanden. Ärligen rör det sig om ca en kvarts miljon olycksfall i arbete, som inträffar i den svenska industrin. Då det gäller förlorade arbetsdagar kan man räkna värdet i miljoner, men det som inte kan värderas i pengar är allt obehag och ofta lidande de olika skadorna för med sig.

Jämsides med den tekniska utvecklingen inom industrin har säkerhetstjänsten genom förebyggande åtgärder försökt att minska olycksfallsriskerna. En enkel varningsskylt kan på ett ställe vara tillfyllest, och vid maskiner och verktyg har man satt upp skyddsnät och galler, som skall skydda arbetaren för skada.

Att dessa skyddsåtgärder har visat sig effektiva bevisas bäst av, att olycksfallskurvan vid Huvudfabriken kunnat nedbringas rätt väsentligt. För att få ner kurvan ytterligare har under 1952—1953 påbörjats en brett upplagd kampanj och att denna burit frukt kan man avläsa i de siffror, som framlagts under årets första månader. Kunna dessa hållas under resten av året kommer olycksfallskurvan att pressas ner ganska betydligt.

— Hur är nu säkerhetstjänsten vid Huvudfabriken organiserad? Den frågan ställer vi till säkerhetsingenjören *David Risberg*.

Gallergrindar, som fälls ner samtidigt med att pressen ullöses, är ett effektivt medel för att minska olycksfallen. Genom att använda skyddsglasögon förhindras, att svåråtkäta ögonskador uppstår.

— Som högsta instans i säkerhetsfrågor fungerar skyddskommittén, säger ingenjör Risberg. I denna kommitté är såväl verkstadsledningen, verkstadsingenjörerna, arbetsledarna och arbetarna representerade. Som ordförande fungerar ingenjör Boye och ledamöter är ingenjör Göte Jonsson, verkställare Nils Andersson, Vt 19, huvudskyddsombudet Bertil Braun, Vt 13 och Hilding Nilsson, K 39 och sekreterare jag själv. Vid kommittésammanträden är verkstadschefen, förtroendeläkaren och personalkonsulenten närvarande. En gång i kvartalet brukar kommittén sammanträda. Man går då igenom olycksfallsstatistiken, diskuterar mera beaktansvärda olycksfall för att försöka förebygga ett upprepande och de säkerhetsfrågor, som ej kunna lösas internt på de olika avdelningarna.

Den sammanhållande länken mellan företaget och skyddsombuden är ingenjör David Risberg. Det finns nu 50 skyddsombud och ett huvudskyddsombud och dessa hjälper arbetsledarna med att övervaka säkerheten på de olika avdelningarna.

— Det är alltför många av olycksfallen i verkstaden, som beror på slarv eller oförsiktighet, säger säkerhetsingenjör David Risberg. Svåråtkäta små ögonskador, som kvarstår hela livet igenom, uppstår på grund av att man underlåter att använda skyddsglasögon och inte följer givna skyddsföreskrifter.

— Omedelbart efter det ett olycksfall inträffat får jag ett meddelande, fortsätter ingenjör Risberg, och så fort som möjligt söker jag då upp den skadade för att höra hans uppfattning om hur olyckan har gått till. På grundval av min utredning söker vi sedan få fram effektivare skyddsåtgärder där så visar sig behövt för att hindra ett återupprepande.

— Under mina dagliga ronder genom verkstadslokalerna brukar jag informera skyddsombuden om åtgärder, som vidtagits på andra avdelningar, och då de framför sina synpunkter, brukar jag tala om hur de andra skyddsombuden ställt sig till problemen. På detta sätt har vi fått fram ett mycket effektivt samarbete, som jag tror att alla parter har nytta av.

Högruppens personal har gripits av rusningsfeber

I en av högruppens montageavdelningar hade ringklockan just börjat slå de första slagen för att tillkännage att lunchrasten tagit sin början och samtidigt sattes ett stort antal ben i rörelse för att med högsta möjliga fart hinna ut. Det såg oroväckande ut ett par gånger då några av ungdomarna snubblade, men de var kvickt på fötter igen. Huvudskyddsombudet Bertil Braun, som ett par dagar före hållit ett anförande i högtalaranläggningen, stod vid en trappa och iakttog med bekymrad min, hur de framrusande närmade sig med hård fart. Han ställde sig då mitt i trappan och blotta åsynen gjorde

Säkerhetsingenjören David Risberg, t. h. och huvudskyddsombudet Bertil Braun går igenom kvartalets olycksfallsstatistik.

Fru Sigrid Wicksell är skyddsombud på Vt 22. Tillsammans med verk-mästare Henrik Friberg försöker hon finna på en lösning att stoppa »lunchrusningarna».

de att de framrusande stannade upp. Alla påminde sig plötsligt det realistiska exempel på olycksfall, som han nämnt om i sitt anförande.

— Det är högkroppens personal, som syndar värst då det gäller rusningen här, säger herr Braun, och det tycks vara både gammal och ung som gripits av rusningspaniken. Att ha så erbarmligt bråttom för att hinna få en plats i solen på lunchrasten är många gånger fullkomligt onödigt.

— Hur illa det kan gå i detta rusnings-jäkt visar följande exempel, framhåller herr Braun. På Vt 27 blev i lunchrusningen en pojke knuffad in i en maskin så att en fingertopp klipptes av. På en annan avdelning blev en kvinnlig arbetare omkullsprungen, då hon var på väg till stämpelklockan. Hon rullade runt på golvet och följden för henne blev en hjärnskakning och långvarig sjukhusvistelse.

— Vi kan inte här på LM stå likgiltiga inför sådana olycksfall, säger herr Braun. Folk måste lära sig att jäkta mindre och ta mera hänsyn inte bara till sig själva utan även till arbetskamraterna. Jag är övertygad om, att var och en får bättre självbefinnande och bättre samstämmighet med sig själv om jäkt och rusning bannlyses. Den som har bråttom kanske vinner någon minut på att springa till stämpelklockor, i trappor och gångar, men han eller hon kan kanske förorsaka sina kamrater svåra skador.

För att få till stånd den bästa skyddsorganisationen, säger huvudskyddsombudet, måste arbetare, arbetsledare och verkstadsledningen samarbeta. En skadad lem kan inte ersättas lika lätt som en maskindel.

Allt för att eliminera olycksfallsriskerna

— Det är uppsättare och förmännen, som får hand om nykomlingarna på verkstaden och sätter dem in i hur de olika skyddsanordningarna fungerar, säger verk-mästare Nils Andersson, Vt 19. Ny-

börjarna får i allmänhet först hand om enklare arbeten, och dessa är i allmänhet ganska ofarliga. På så sätt växer de in i verkstadsmiljön och kan sedan få hand om mer komplicerade arbeten, där det givetvis finns större riskmoment.

— Då en uppsättare riggat färdigt skall en förman kontrollera inte bara att arbetet är riktigt uppsatt utan även att det kan utföras riskfritt. Först sedan han övertygat sig om att så är fallet får arbetet igångsättas.

Skyddsanordningarna är vid det här laget ganska fulländade och vi gör allt vad vi kan för att eliminera olycksriskerna, slutar herr Andersson. Skulle alla tänka på att använda skyddsglasögon och rätta sig efter givna föreskrifter, så skulle många olycksfall aldrig behöva inträffa.

Samma syndare ofta i farten

För att höra hur en kvinnlig representant för skyddsombudskåren ser på problemen har vi vänt oss till fru Sigrid Wicksell, Vt 22.

— Under de tre år jag varit skyddsombud har det knappast inträffat några olycksfall på min arbetsplats, säger fru Wicksell. De nyanställda får ju en grundlig kännedom om hur de skall hantera verktygen och vilka risker de löper, om de inte följer givna skyddsföreskrifter.

Men då det gäller rusning genom arbetslokalerna vid lunchtidens början, och då arbetet för dagen är slut, så tycks folk vara döva, fortsätter fru Wicksell. Jag brukar stå på min arbetsplats och se hur både unga och gamla utan besinning rusar iväg för att hinna först i någon kö, och de tänker inte på vilka risker de utsätter sig själva för och vilka lidanden de kan åsamka andra.

— Det är många, som fått sig en grundlig utskällning av mig, när de kommit tillbaka till sin arbetsplats efter en rusningseskapad, säger fru Wicksell till sist. Det är synd bara att folk glömmer så lätt, ty det brukar inte dröja länge förrän man åter får se samma syndare åter i rusningstagen.

Skyltar manar till försiktighet

I våra automatlindningsmaskiner inträffade för ett par år sedan några olycksfall i samband med att slutändan på magasinsspolen slog upp i ansiktet på den som skötte maskinen, säger skyddsingenjören vid Katrineholmsfabriken, Sven Jönsson. Snärtar från tråden slog in i ögat så att skador uppstod och vi satte därför in en kraftig propaganda att iaktta försiktighet. Skyltar sattes upp, men inte förrän man påbjudit användande av skyddsglasögon kunde man eliminera dessa olycksfallsrisker.

— Förra året var antalet olycksfall i arbete 8,3 per 100 årsarbetare, en liten ökning jämfört med föregående år, då siffran stannade vid 7,6. Antalet olycksfall var 1951 på verkstaden 23, och 1952 var de 28. Fördelade på olika kön var det 1951 11 kvinnliga och 12 manliga som blev skadade, men 1952 var det 19 på spinsidan och 9 på svärdssidan, som drabbades av olycksfall.

— På väg till och från arbetet, säger ingenjör Jönsson till sist, var det 1951 11 kvinnliga och 3 manliga som skadades, medan det år 1952 var jämnt fördelat mellan könen, sammanlagt 12 olycksfall.

Huvudskyddsombud vid AB Rifa är Gunnar Persson. Skyddsingenjören Gustaf Eklund diskuterar här en säkerhetsåtgärd med denne.

Ingenjör Malte Runehed och huvudskyddsombudet Emil Karlsson vid Sieverts Kabelverk.

färd till och från Kabelverket var sjukdagarna nästan lika många — nämligen 532 — trots att dessa skadors antal endast uppgår till en tredjedel av antalet olycksfall inom företaget.

— Ett par skyddsombud, som just nu känner sig ganska stolta, är de som har sitt arbete på lackeringen och flätverkstaden, säger ingenjör Eklöv till sist. Där har man nämligen kunnat hålla nollan under hela förra året och inregistrerat helt skadefria år.

Många skadefria avdelningar

— Tack vare en effektiv propaganda och ett energiskt arbete på alla håll har vi fått ner antalet olycksfall väsentligt på Svenska Radioaktiebolaget, säger ingenjör Erland Forsén, ordförande i skyddskommittén. Förra året var antalet olycksfall per 100 årsarbetare 5,8, medan siffrorna året innan varit dubbelt så höga.

En annan märkbar förbättring är, att antalet sjukdagar till följd av olycksfall under 1952 endast var en tredjedel mot 1951. Då var antalet sjukdagar 1 766 mot 542 förra året. Varje olycksfall medförde i medeltal 19,4 sjukdagar under 1952, medan samma siffra under året innan var 30.

— Ett glädjande resultat kunde vi notera förra året, säger ingenjör Forsén till sist, och det är, att montageavdelningen för kommunikationsradio, som räknar hela 50 man, kunde inregistrera ett skadefritt år. Även styckeverkstaden med ett 20-tal an-

ställda har klarat sig utan olycksfall, och det har även de flesta förråden gjort.

De flesta olycksfallen av lindrig art

Stegarna har under de senaste åren fått bättre konstruktion, och den elektriska utrustningen är bättre isolerad och kontrollerad. Dessa förhållanden avspeglas tydligt i stationsmontagets olycksfallsstatistik, framhåller ingenjör Eric Silfverhielm, som är sekreterare i skyddskommittén.

— För några år sedan var antalet olycksfall på arbetsplatsen 9,2 per 100 årsarbetare och 1952 kunde man redovisa siffran 6,0. Året innan sjönk olycksfallskurvan påtagligt, och motsvarande siffra var då så låg som 2,6. 1952 utökades personalstyrkan betydligt och det stora antalet ovana montörer, som fanns på samtliga arbetsplatser, förorsakade en stegring av antalet olycksfall. De flesta var dock av mycket lindrig art.

Få olycksfall vid AB Svenska Elektronrör

— Det var endast ett olycksfall, som under förra året drabbade personalen vid AB Svenska Elektronrör, säger säkerhetsingenjören Tage Broström. Vi kan därför visa upp mycket förnämliga siffror, när det gäller procenttal per antalet anställda årsarbetare — 1952 stannar siffran vid 0,5. Det olycksfall, som inträffade, föranleddes av att någon spillt ut en frätande syra på en bänk, och se-

Forts på sid. 39

Propagandastötar på bred front

— Olycksfallskurvan vid Telesignalfabriken steg något förra året, säger skyddsingenjör Tore Engström. År 1951 var det 7,7 olycksfall per 100 årsarbetare, men förra året hade siffran stigit till 9,5. Men däremot hade sjukdagarnas antal sjunkit till hälften, jämfört med 1951.

— Även om olycksfallen varit av lindrigare art än tidigare, gäller det att göra allt vad som kan tänkas för att få ner kurvan. Vi har satt in propagandastötar på bred front, och särskilt har vi då inriktat oss på att nedbringa antalen olycksfall till och från arbetet, som har stor andel i våra skadesiffror.

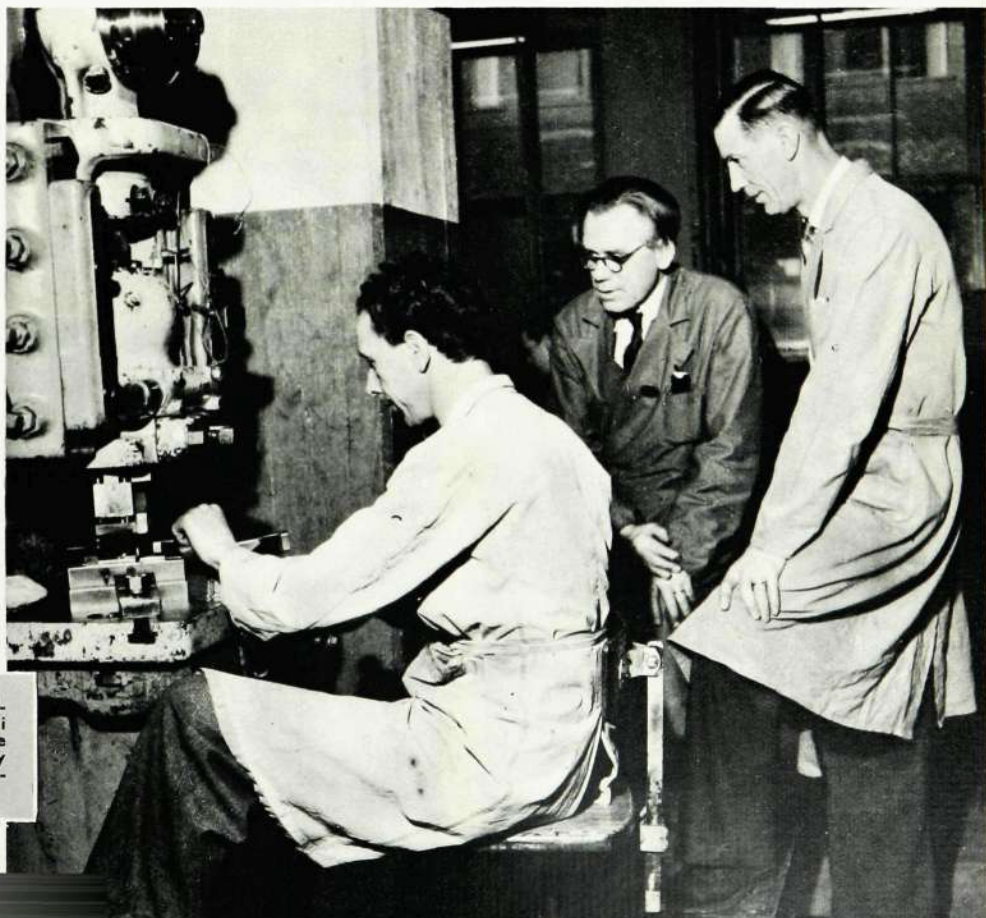
Olycksfallsprocenten större hos nybörjare

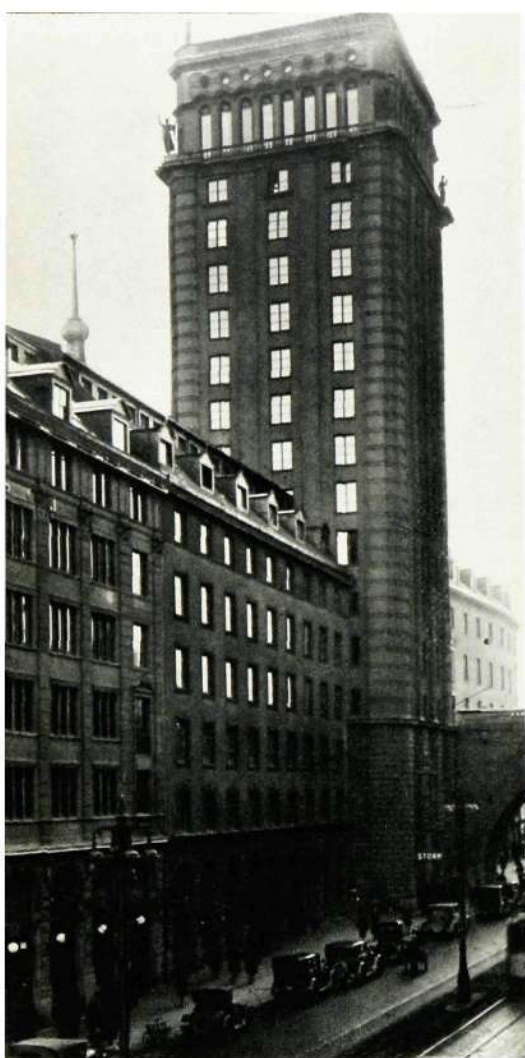
— Vi har följt det gamla talesättet att »mota Olle i grind», när det gällt skyddsverksamheten här vid Kabelverket, säger skyddsingenjören Nils Eklöv. Det visade sig för några år sedan, att olycksfallsprocenten är vida större hos nyanställda än hos personal, som varit anställd en längre tid. Därför har skyddsombud och arbetsledare lagt sig vinn om att ta sig an de unga. På arbetsplatsen har förmannen demonstrerat de olika skyddsanordningarna och skyddsombuden har bistått med propagandamaterial.

— Att vi varit inne på rätt väg, när vi satt in våra krafter på att ta hand om nykomlingar, avspeglas tydligt i vår olycksfallskurva. År 1951 inträffade 17,1 olycksfall per hundra anställda, men året därpå hade siffran sjunkit till 10,4.

— Antalet sjukdagar per olycksfall har för arbetarna varit 12 dagar, för tjänstemännen 18 och för olycksfall, som inträffat på väg till och från arbetet 26. Samtliga sjukdagar för olycksfall i arbete har varit 577, och för skador vid

Vid Ermi är Elof Andersson huvudskyddsombud. På bilden t. h. står han i mitten tillsammans med verkmästare Tage Ahlberg och ser på när Harry Svensson arbetar vid en 60-tonns excenterpress med tvåhandsutföring.

”LM Ericsson i Kungstornet”

De båda skyskraporna vid Kungsgatan ger Stockholm en karakteristisk silhuett. De smäckra byggnaderna reser sig högt över de kringliggande husen där de blir ett blickfång, som sätter sin särprägel på de centrala delarna av huvudstaden. Det är nu något mer än 25 år sedan de båda tornen blev färdiga, och de var då de högsta byggnaderna i Europa. Södra Kungstornet var inflyttningsfärdigt 1926 och byggdes av Fastighetsaktiebolaget LM Ericsson, som bildats för detta ändamål. I de nedre våningarna inreddes lokalerna för Telefonbolagets huvudkontor, och de första som flyttade in var direktionen och ekonomiavdelningen. Något senare överflyttades även anläggningsavdelningen och genom att ett reservdelslager lades upp där för montörerna blev det även centrum för montaget.

Försäljningen på den svenska privatmarknaden, dvs. praktiskt taget all svensk

Försäljningsbolagets lagerkartotek omfattar närmare 14000 olika artiklar.

försäljning utom till Telegrafverket, växte emellertid, och 1929 fann man det lämpligt att bilda ett särskilt bolag för denna verksamhet. Bolaget kallades L M Ericssons Anläggningsbolag, och dess förste chef var direktör K V Gerdhem. Företagets stöttepinnar var ingenjörerna Bergh, John Ericsson och Tullberg. Året därpå överflyttades materielförsäljningen till Anläggningsbolaget, och i samband med detta arrangemang blev herr Ivan Lund bofast i Tornet. Samtidigt ändrades firmanamnet till L M Ericssons Försäljningsaktiebolag. På sommaren 1931 avgick direktör Gerdhem med pension och direktör Oskar Grabe blev chef för Försäljningsbolaget. Tre år därefter avgick direktör Grabe, och försäljningen på den svenska marknaden flyttades då tillbaka till de olika sakavdelningarna. Försäljningsbolaget med direktör Herbert Ramstedt som chef erhöll ensamförsäljningen för hela världen av tidkontroll och centralograph. Den 1 juli 1940 skedde åter en omorganisation. Försäljningsbolaget återtog då privatförsäljningen på den svenska marknaden samt försäljningen av LM:s telesignalmateriel för hela världen och blev samtidigt ett tillverkande företag med teknisk avdelning och hop-sättningsavdelning i Huvudfabriken. Under 1941 avskildes dessa avdelningar från Försäljningsbolaget och inlemmades i moderbolagets organisation såsom dess

telesignalavdelning med samma chef som Försäljningsbolaget. I samband med Telesignalavdelningens utflyttning till Gröndal 1947 överfördes utlandsförsäljningen av telesignalmateriel till Telesignalfabriken och Försäljningsbolaget återgick till sin ursprungliga uppgift att sköta den svenska privatförsäljningen.

Direktör Tore Ericsson är sedan 1947 chef för L M Ericssons Svenska Försäljnings AB.

— För att ytterligare understryka vad vi nu gör ändrade vi under fjolåret bolagets namn till L M Ericssons Svenska Försäljnings AB, framhåller direktör Tore Ericsson, som sedan 1947 är chef för bolaget. Vi svarar för all försäljning och montage av nätmateriel, telefoner, telefonväxlar, telesignalmateriel från Gröndalsfabriken, tråd och kabel från Kabelverket i Älvsjö m. m. på den svenska privatmarknaden. Allt som allt sysselsätter Försäljningsbolaget över 400 personer, varav större delen är stationerad i Stockholm. Utom lokalerna i Kungstornet har vi lokaler för förråd och lager samt för Stockholmsmontörerna i de gamla LM-lokalerna vid Döbelngatan. En viss del av såväl försäljningspersonalen som reparatörer och montörer är utplacerad på olika håll i landet, de flesta dock vid de större filialerna.

Ett nät av servicestationer

— För att åstadkomma största möjliga försäljning arbetar vi med olika medel, och den bästa reklam vi kan få är att våra anläggningar fungerar perfekt, fortsätter direktör Ericsson. Vi har därför byggt upp ett nät av underhållsstationer.

som då det är utbyggt kommer att täcka hela landet. Genom att teckna kontrakt på underhåll får våra kunder ett bättre utbyte av sina anläggningar. Våra reparatörer gör då med jämna mellanrum en grundlig översyn av anläggningen, och i kostnaderna ingår alla utbyten av förslitna delar. För vår bokföring innebär detta också en väsentlig lättnad, betonar direktör Ericsson. I stället för att skriva ut fakturor efter varje leverans av delar, skrivs det nu ut en årsräkning, som inkluderar både arbete och reservdelar.

Reparatörerna får en allsidig utbildning

— Reparatörerna, som svarar för underhållet, får en mycket allsidig utbildning, innan de anses mogna för uppdrag på egen hand. Ungefär sex år räknar vi med att det tar för en nybörjare att sätta sig in i hur våra olika anläggningar skall skötas. Det finns sedan specialister på olika områden, och dessa skall reparatören tillkalla, om han märker, att han inte själv kan gå iland med en viss uppgift.

— När det gäller svagström är Försäljningsaktiebolaget det största enskilda installatörsföretaget i Sverige, framhåller försäljningschefen herr Åke N Belfrage. Just nu håller vi på med ett par stora anläggningar. Den ena gäller Sandvikens Coromantfabrik och den andra Philips nybygge i Stockholm där vi står för installationerna av bl. a. lokaltelefoner, brandalarm och tidkontroll.

— När jag för 20 år sedan började vid Försäljningsbolaget, uppgick de debiterade summorna blott till en 20-del av vad de gör i dag. För närvarande är omsättningen i runt tal 17 miljoner årligen, medan det t. ex. 1933 såldes för knappt en miljon kronor. Det är ju klart att det bistrare ekonomiska klimatet börjar påverka vår hittills uppåtående försäljningskurva, men just därför gäller det att nu mer än någonsin ta krafttag, säger herr Belfrage, innan han åter griper telefonluren på sitt skrivbord, för att

med en av försäljarna diskutera hur en affär skall läggas upp.

— Det är nu litet mer än 25 år sedan jag började vid LM, säger ingenjör John Ericsson och berättar att hans första uppdrag var att sälja och montera en ljussignalanläggning vid S:t Görans sjukhus. Vid den tidpunkten började man i stor utsträckning byta ut de gammalmodiga ringledningsanläggningarna mot modernare, och jag har sedan fått vara med om hur ljuset segrande har gått fram på bekostnad av ljudet inom detta område, framhåller han.

— Ingenjör Ericsson är nu chef för anläggningsavdelningen och tillika teknisk chef. Det är många järn han har i elden samtidigt. Han svarar för planeringen av anläggningar och montage, den omfattande underhållsverksamheten, utbildning av personal och han håller i en mängd organisatoriska uppgifter. För större delen av personalen har han gjort upp instruktioner och tillsammans med ingenjör Åke Engqvist svarar han för utbildningsverksamheten av montörer och reparatörer.

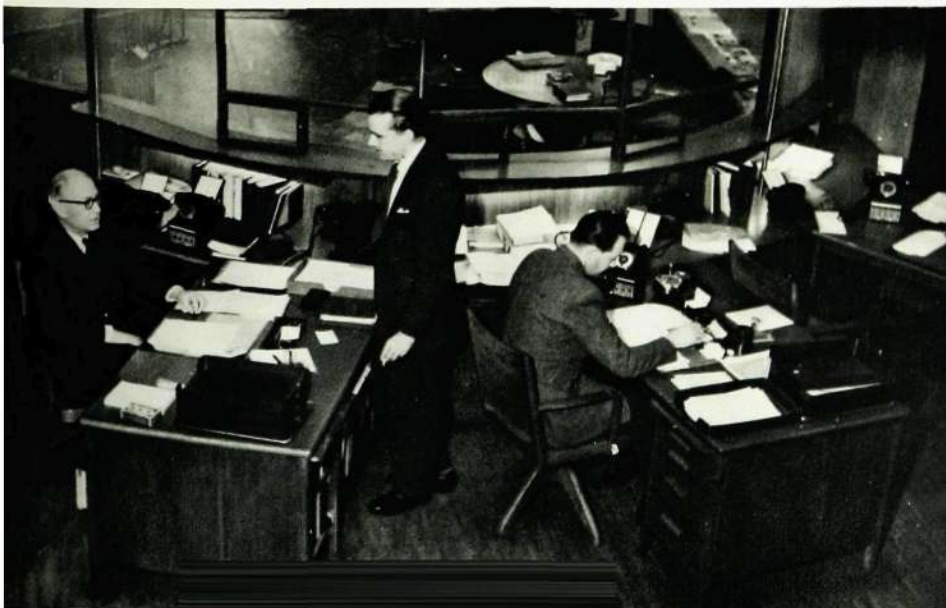
Ser man på antalet reparatörer och montörer, får man en rätt god uppfattning om hur vår verksamhet vuxit ut, säger ingenjör Ericsson. År 1930 hade vi 3 reparatörer och 20 montörer. I fjol var reparatörernas antal 75 och montörernas 150.

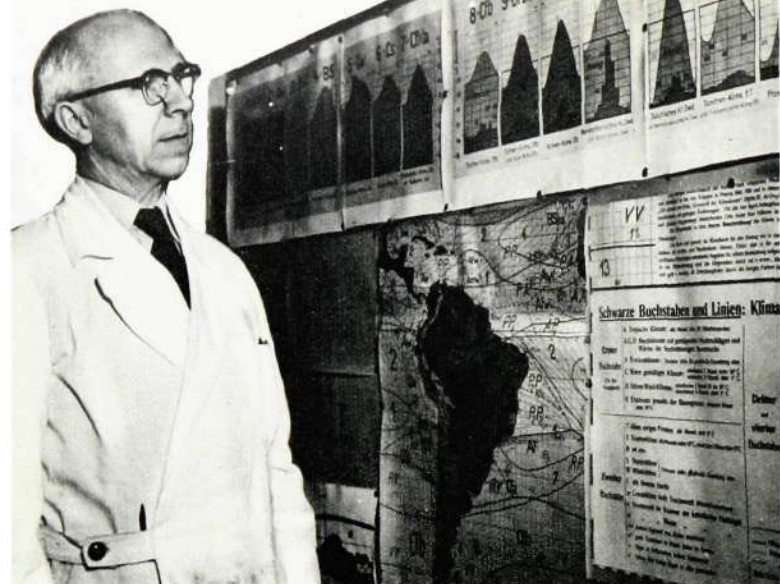
Materieförsäljningen har gått framåt

— Chef för materielavdelningen och lagerförvaltningen är den ungdomlige veteranen Ivan Lund, som blev guldmedaljör 1949 vid 54 års ålder. Vid det här laget kan han se tillbaka på 45 tjänsteår i Telefonbolagets tjänst, och vi ber honom berätta litet om sin verksamhet, speciellt i avseende på materieförsäljningen.

I spalten t. h. några profiler ur Försäljningsbolagets persongalleri. Överst herrar Bertil Granqvist och Åke N. Belfrage. Därunder ingenjörerna Gösta Bergh och Axel Tullberg. — Ingenjör C G Löfgren och herr Ivan Lund: Nederst Ingenjörerna Åke Engqvist och John Ericsson. Nedan i. v. interiör från materieförsäljningen. Längst i. v. herr Birger Haglund, inköpschefen Åke Wandel och ingenjör Gösta Holmström.

Forts på sid. 38

Ingenjör Bertil Hasselbohm bredvid den färgrika klimatkartan. Nedan t. h. ingenjör Hans Thulin vid tropikrummets klimator. Interiör från tropikrummet visas på bilden t. v.

stånds-kraften hos olika metaller och träslag och kunde få fram många värdefulla erfarenheter. Det nuvarande tropikrummet har en modern utrustning, som gör det möjligt att inom dess väggar framkalla så gott som alla de olika klimat-typer, som finns i de varma och tempererade zonerna. Ett varmluftsaggregat och en klimator svarar för önskad temperatur och fuktighet, och det hela sköts från en manövertavla, placerad utanför rummet. Själva tropikrummet är byggt av glas och står inuti ett skyddande betonghölje. Genom kanaler vid golv, väggar och tak blåses varmluften in och klimatorn ser till att fuktigheten är den rätta. Man kan t. ex. ställa in rummet för ett ökenklimat och genom ett enkelt handgrepp ordna om så att det kyls ner precis som under en kall natt i de torra tropiska klimaterna.

— De röda och gula färgerna betecknar värme och de blå kyla, säger ingenjör Bertil Hasselbohm och pekar på en färgsprakande karta, som upptar en stor del av väggen i hans arbetsrum vid Huvudfabrikens kemiska laboratorium.

— Jordens klimat kan indelas i fjorton typer, fortsätter ingenjör Hasselbohm, och på kartan har varje typ fått sin speciella färgbeteckning. De torra ökenklimaten lyser i gul färg. Medelhavsländerna har en frisk grön kulör, och den sydamerikanska kontinentens norra del, som ligger i den tropiska zonen, bjuder på ett flertal olika färger. Utefter ekvatorn, som går över Quito i Ecuador till Amazonflodens mynning i Brasilien, möter man en mängd vitt skilda klimat, beroende på höjdförhållandena. Vid stillahavs- och atlantkusterna är det ett fuktigt urskogsklimat, men blott ett stycke från västkusten ligger en blå strimma i nord-sydlig riktning och skvallrar om ett kallt tundraklimat. Denna blå strimma återfinns på det område, där Andernas bergskedja breder ut sig. Ytterligare något öster därom finns »ett stänk i grått», som visar, att där råder samma klimat, som man möter i större delen av Mellaneuropa och södra Sverige.

I alla dessa olika klimattyper skall L. M. Ericssons telefondetaljer fungera oklanderligt. Materielen måste tåla de hårda påfrestningar, som den utsätts för

i de arktiska telefonstationerna ovanför polcirkeln. Den saltmättade luften vid vår egen västkust bjuder på åtskilliga problem, och skånekustens överallt inträngande flygsand möter man med en ytterst noggrann inkapsling. Men det finns värre motståndare för konstruktörerna.

Utflykt till LM:s djungel

och det är tropikernas hetta på upp till 40° C och höga fuktighet — ända upp till 95—100 %. I denna kvävande atmosfär, där en bok på några dagar kan förvandlas till en möjlig massa och där ett knivblad efter någon tid har blivit bara ett brunt pulver, flyter livet ändå fram i en jämn lunk, ty människan har lärt sig att motstå naturens angrepp. Till och med det komplicerade maskineri, som en automatisk telefonstation utgör, kan man få att fungera lika säkert som på våra breddgrader. Men så har också materialet till var och en av de hundratusen delarna fått undergå en lång provotid under klimatförhållanden, som är ännu värre än djungelns — L. M. Ericssons »tropikum» där man försöker efterlikna de olika tropiska klimattyperna, t. o. m. i överdriven grad.

— I över 30 års tid har LM haft ett »tropikum», fortsätter ingenjör Hasselbohm. Det i den gamla verkstaden på Tulegatan bestod av ett rum, där luften fuktades med hjälp av kokande vatten. I denna primitiva »djungel» provade vi mot-

Inne i tropikrummet hänger i långa, prydliga rader blanka, förnicklade och förkromade metallbitar, lackerade, waxade och fernissade trästycken, och mycket annat, som stått där i månader och kanske skall stå där i flera år. I ett hörn står 10 telefonapparater inkopplade, där handmikrotelefonerna hela tiden hålls i en svängande rörelse och telefonsnörerna utsätts för hård nötning. Då och då trotsar en provrumsingenjör den kvävande atmosfären, granskar proven ett efter ett och protokollför de olika resultaten, som kan bli av ovärderlig nytta nästa gång. L. M. Ericsson skall leverera en anläggning till Ecuador, Malacka eller Sudan. — Det räcker inte med att en ytbehandling eller en detalj provas för enbart tropikernas värme och fuktighet, utan den bör även provas i denna tropiska atmosfär på sin plats i konstruktionen, då man måste räkna med att ett material under vissa betingelser kan påverka ett annat. Därför sätts hela växlar, telefonapparater och elmätare in i tropikrummet och utsätts för hårda slitageprov.

Erfarenheterna från tropikrummet kommer dock väl till pass även vid mindre »exotiska» tillfällen, säger ingenjör Hasselbohm till sist. De resultat man får fram ger, då de omsätts i praktiken, ett extra tillskott i styrka och säkerhet åt de olika LM-detaljerna även under normala driftförhållanden.

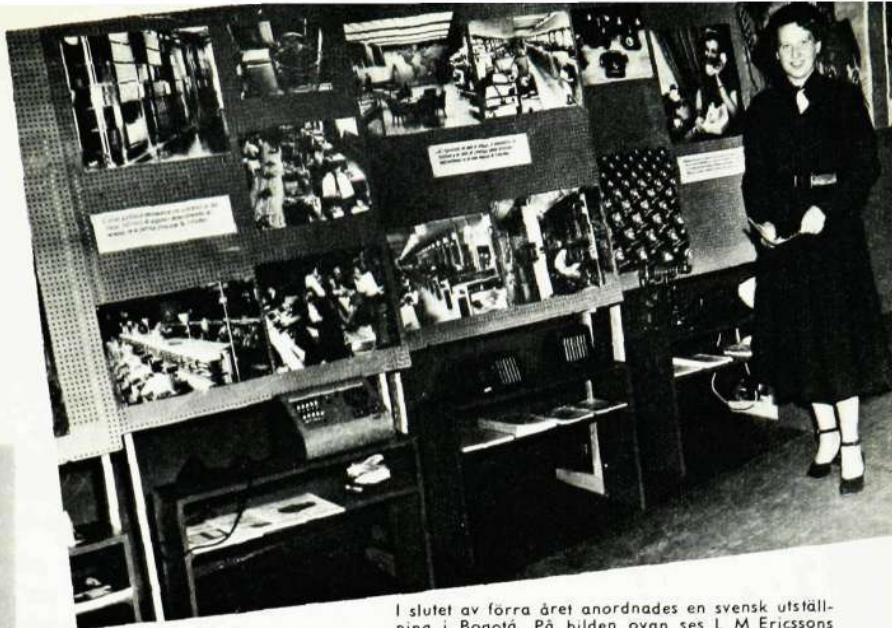
Från när och fjärran

En del av de klädespaket som insamlades vid Huvudfabriken för att bringa hjälp åt de nödställda i Holland.

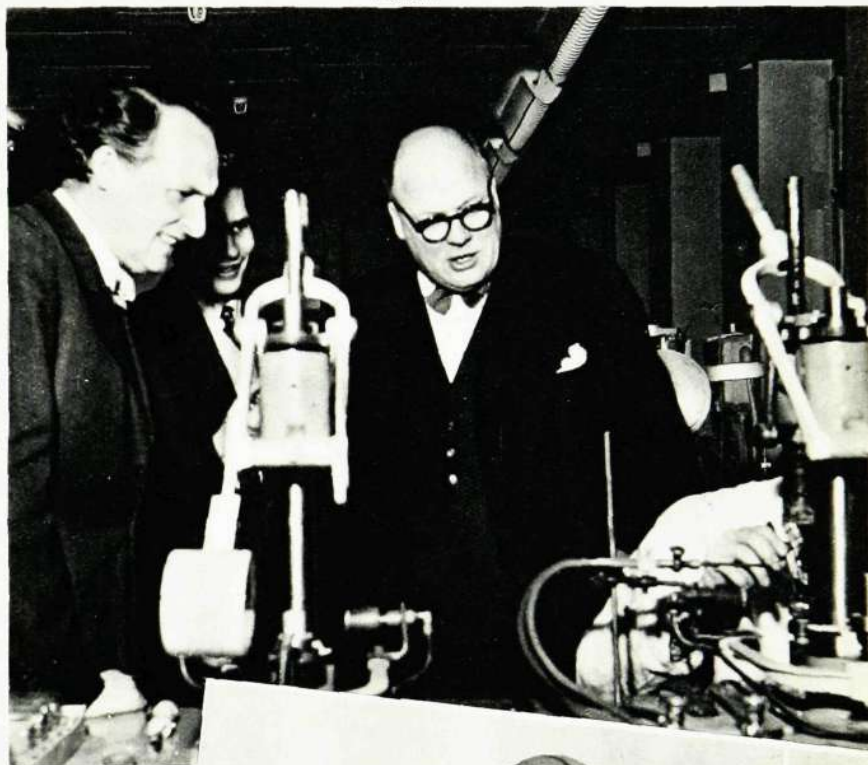

Representanter från Kungl. Telegrafstyrelsens tekniska byrå har besökt Utvecklingsavdelningen vid Huvudfabriken. På bilden nedan har överingenjör Sven Nordström fångats av fotografen på elektronrörlaboratoriet. Längst t. v. överingenjör Malte Patricks och bakom honom ingenjör Olaf Sternbeck.

Vid riksmässan i Tromsø deltog A/S Elektrisk Bureau med en uppmärksamman monter. På bilden nedan har två lappar fotograferats framför telefonutställningen.

I slutet av förra året anordnades en svensk utställning i Bogotå. På bilden ovan ses L M Ericssons monter.

Svenska Radioaktiebolaget har släppt ut i marknaden en bärbar radiotelefon, i första hand avsedd för civilförsvar och verkskydd. Den har en räckvidd av 3-4 km.

Sett och hört

Planeringsåsna

Huvudfabrikens planeringsavdelning kastade loss från vardagen näst sista dagen i februari och ordnade en trevlig tillställning i Hotell Malmens djupa källarvalv.

Efter en planlös samling bjöd klubbmästaren på en crazybetonad inledning, som satte skrattmusklerna på hårda prov. Först dök en baddräktklädd gentleman upp, sedan följde en zebra. Och först sedan en »storviltjägare» uppenbarat sig kunde ordningen återställas och middagen påbörjas.

Efteråt bjöds på ett omväxlande cabaret-program, där den lokala förmågan Margareta Stenkvist bidrog med sång till eget dragspelsackompanjemang. Åke Starck och den importerade sångerskan Sonja Bellman sjöng duetter och dansade, men de flesta applåderna inhöstade dock charmören Hasse Funck, som efter föreställningen på Oscars-Teatern kom, såg och segrade.

Slaktad spargris

De som håller på med bärfrekvenstelefonledning på transmissionsavdelningen har under en lång tid månatligen sparat pengar i en spargris, och när den i mitten av januari var så pass fet, att den vägde närmare 10 kg, beslöt man att slakta grisens innanmäte visade sig vara nära 800 kronor, och man beslöt då att ställa till ett trevligt kalas för pengarna. Herr Nils Henriksson, som var initiativtagare till sparandet ställde sig även i spetsen för festarrangemangen. Då den stora dagen var inne samlades »spararna» med fruvar, fästmör, män och fästmän på Teknologföreningen. Den 50-hövdade skaran åt

Färgkrydda

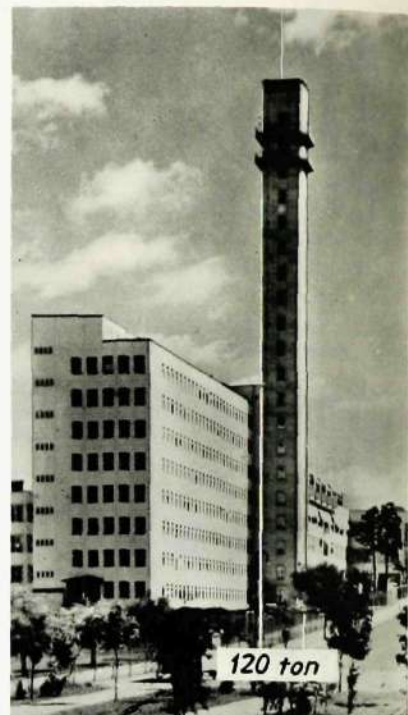
Som en extra krydda på maten har Konstföreningen vid Huvudfabriken ordnat med några färgrika utställningar i tjänstemannamässen och arbetarmatsalen.

— Dessa har kommit till som ett led i Konstföreningens strävan att hjälpa till med pryndandet av matsalarna med konst, säger föreståndare E. Österlund, Vt 18, som är en av initiativtagarna till arrangemangen. Vi har tänkt oss att ordna »månadsutställningar», och i den första omgången hade vi två så förnäma konstnärer som Sven Johansson och Gösta Nyberg. I den därpå följande utställningen deltog konstnärerna Viggo Djurberg och Gösta Viberg.

— Samtliga konstverk, som sitter på väggarna är till salu, varvid eventuella köpare kan vända sig till någon av konstföreningens ombud och få närmare upplysningar. I samband med varje utställning kommer ett lotteri att anordnas med tavlor såsom vinster.

— Visar det sig att denna idé med månadsutställningar slår väl ut kommer Konstföreningen att ordna många utställningar. Det är förstås ett stort arbete med att ordna en sådan omfattande hängning, men uppskattas arrangemanget av LM-arna är det ju värt mödan, säger herr Österlund, innan han ilar vidare.

först middag tillsammans och deltog sedan med liv och lust i de lekar och upptåg, som den påhittige klubbmästaren anordnat. Nedanstående bild är hämtad från »Amerikaresan», där herrar och damer tävlade om vem som först kunde resa genom rummet med hatt, paraply och en kappsäck.

Vaggar tornet?

Tisdagen den 3 mars svepte vindarna särskilt kraftigt över Stockholm och meteorologerna på Kungsholmen uppskattade vindstyrkan i några byar till 20 sekundmeter. Många LM:are som »upplåsta» och genomfrusna kämpade sig fram till Huvudfabriken i stormen ställde då frågan: Står tornet på så stadig grund, att det inte blåser omkull, och hur mycket svänger det vid en så kraftig vind?

Vi har låtit frågan gå vidare till ingenjör Gustav Jacobsson på byggnadsavdelningen, som på en ritning demonstrerade att tornet är väl infäst och fastgjutet i en kraftig betongplatta, som väger något mer än 120 ton. En schematisk bild ses här ovan.

— Tornet är beräknat att kunna stå emot en vindstyrka på 50 meter per sekund, och så starka blåsväder är nog otänkbara i våra trakter, fortsätter ingenjör Jacobsson. Tornet står alldeles fritt från kontorsbyggaden, och enligt konstruktören räknar man med att då det blåser full orkan (50 meter per sekund) kommer utböjningen vid tornets topp att bli cirka 6—8 cm.

I ett kontorsrum 7 trappor upp i tornet har tjänstemännen satt upp en privat liten registreringsanordning, som mäter avståndet mellan kontorsbyggaden och tornet. Då vinden tjöt som skarpast den 3 mars var den totala utböjningen 7 trappor upp ca 6 mm. Man kan således räkna med att utböjningen på tornets topp den dagen rörde sig om ca 20 mm.

Allt enligt ingenjör Jacobsson.

Om översvämmade telefonstationer

berättar överingenjör Eric A Ericsson efter en rundresa i Holland

Holland som vid det här laget brukar lysa i de vänligaste vårfärger från röda tulpaner domineras nu av en annan röd kulör i olika tonarter. Det är Kung Rost, som följt i den svåra översvämningens fotspår, och holländarna hoppas nu även kunna slå honom i bojar, liksom man kunnat bemästra Kung Neptunus.

— Utanför en enda reparationsverkstad kunde jag räkna till över 100-talet traktorer, som lyste eldröda av rost i solskenet, och man arbetade febrilt på att åter få dem funktionsdugliga, berättar överingenjör *Eric A Ericsson* från Huvudfabriken, som en tid efter katastrofen gjorde en rundresa genom de översvämmade områdena tillsammans med några holländare för att få en uppfattning om skadorna på telefonstationerna.

— Då den nordvästliga orkanen i förening med springflod och lågt lufttryck drev in vattenmassorna mot den holländska kusten, blev särskilt Rhenmynningen hårt ansatt. De höga vågorna från havet slog in över vallarna och underminerade dem inifrån så att dessa rasade. På många ställen kom vattnet så överraskande snabbt att flera byar översvämmades helt på några minuter, och många människor omkom.

— Av de breda vallarna vid Grevesande sydväst om Haag spolades 4 av de 5 meterna bort, och hade inte den återstående metern hållit stånd mot vattenmassorna, så hade en ännu större katastrof inträffat, fortsätter ingenjör Ericsson. Då hade bortåt en tredjedel av Holland satts under vatten. Nu stannar det vid att 5—6 % av landets åkerjord gjorts obrukbar för flera år framåt.

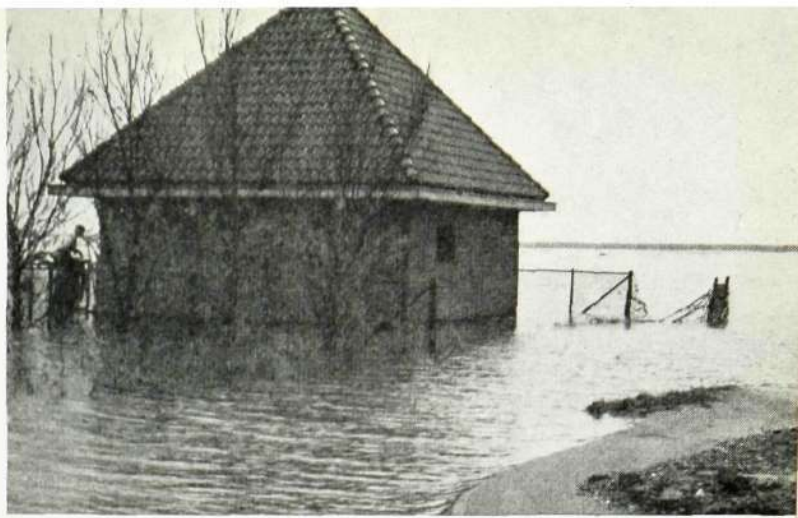
— Rotterdam, som ligger i närheten av det drabbade området, blev centrum för

Telefonstationen i Stellendam stod helt under vatten.

en del av hjälpverksamheten. Stadens telefonstationer utsattes för en mycket hård belastning, och dagen efter katastrofen uppmättes den högsta trafik, som någonsin registrerats. Bortsett från att en del kablar skadats av vatten fungerade telefontrafiken i stort sett tillfredsställande, fortsätter ingenjör Ericsson, och de koordinatväljarstationer, som under förra året sattes i drift bestod katastrofprovet med glans.

— I det översvämmade området höll LM på att bygga stationer i en nätgrupp på ön Overflakkee, som blev en av de hårdast drabbade. Av stationerna var tre satta i drift, tre nästan färdiga och tre under byggnad. Stationen Middelsharnis utrustad för 800 anslutningar gjorde god tjänst under katastrofen. Den automatiska utrustningen var turligt nog förlagd till en övervåning och stod därför ovan vatten. Strömmen från belysningsnätet bröts ganska tidigt, och stationen fungerade ända tills batterispänningen gått ner ca 10 volt, då organen inte kunde arbeta längre. Sedan ett reservaggregat anskaffats fungerade den åter oklanderligt.

Stationen i Dirksland för 400 anslutningar var aldrig i farozonen, då den låg tillräckligt högt. Värre var det med stationen i Herkingen och de båda under montage varande stationerna i Ouddorph och Stellendam. De båda förstnämnda dränktes delvis, men den materiel som befunnit sig över saltvatten tycks ej ha tagit någon skada. I Stellendam däremot låg hela byggnaden under vatten och ena väggen hade slagits sönder.

Det gäller att väcka kamraterna

— Då jag var pojke, blev jag skadad av en maskin, och då jag sedan blev så pass återställd, att jag kunde börja arbeta igen, började jag intressera mig för skyddsfrågor, säger *Börje Ericsson*, som sedan några år tillbaka är skyddsombud på Vt 27. De tekniska skyddsmedlen är vid det här laget så gott som fulländade, framhåller han, men det återstår mycket att göra för att väcka kamraternas intresse, så att de verkligen begagnar sig av de skyddsmedel som finns. Många gånger har jag en känsla av att det måste hända något innan någon sätter på sig skyddsglasögon.

— Ja det gäller att inte tappa sugen, inflikar den gamle skyddsombudsveteranen *Axel Nyholm*. Han avgick som skyddsombud 1950, men innan hade han varit skyddsombud vid LM i nära 30 år.

— När jag började, fortsätter herr Nyholm, var det sannerligen inte så roligt många gånger att vara skyddsombud, ty både ledningen och kamraterna hade mycket litet förståelse för detta arbete. Med tiden fick man dock upp ögonen för vad saken gällde och vid det här laget har man nog gjort allt vad som rimligen kan ställas upp ifråga om förebyggande skydd. Det enda som återstår är att väcka en och annan sjuosovare bland kamraterna, och dessa återfinner man huvudsakligen bland ungdomarna. Innan herr Nyholm går tillbaka till sin arbetsplats, gör han en liten omväg förbi en slipmaskin. Hans falköga har fått syn på att den som står och skärper ett verktyg inte har skyddsglasat framsvängt, varför han med en elegant handrörelse sätter det på sin plats och samtidigt ger han en vass kommentar.

En väg rakt igenom vattenmassorna.

Gummiledningsfabriken vid Sieverts Kabelverk är inrymd i 3-våningslängan som ses t. v. på bilden.

Osökt får man djungeln i tankarna, när man kommer i kontakt med gummiledningsfabriken vid Sieverts Kabelverk. I de fyra våningar, som disponeras för denna tillverkning, möts man av en intensiv gummilukt och gummimassor i olika färger, som bearbetas med långa djungelknivar. Likt lianer sträcker sig kablarna genom de stora lokalerna och djungeltrummornas eggande rytm saknas inte heller. Den illusionen svarar de stora maskinerna för, då de med en jämn rytm matar fram kablar av olika tjocklek.

Gummi från så gott som hela världen ligger i de rymliga källarlokalerna. Men innan det hamnat där, har det fått pröva på en annan djungel, och det är den som hänger samman med inköpet. Gummi-priset är dagsnoterat, och det gäller därför att passa ett lämpligt tillfälle, när plantageägarna, sedan ett motbud avgivits, är villiga att sälja.

— I samband med Korea-krigets utbrott steg gummi oerhört i pris, framhåller inköpschefen herr Anders Johansson. Därför är det ju enbart glädjande, att då allting annat bara stiger det finns varor

som sjunker, såsom gummi. Det kan nämligen nu köpas för halva priset mot för några år sedan.

Av naturgummit kommer lejonparten från Indonesien, Malaya och Belgiska Kongo. Detta är framställt av koagulerad gummimjolk och varje bal är märkt med plantageägarens speciella kodnummer.

Det syntetiska gummit, som är en konstprodukt, levereras huvudsakligen från USA och Kanada. Men det är många andra råmaterial, som används vid gummiledningsfabriken och i Sieverts källare ligger högar med svavelsäcken, kimrök, magnesia m. m. Via ett rörsystem transporteras de olika kemikalierna upp till blandningsmaskinerna.

— För att erhålla en förstklassig gummiisolerings, som fyller fordringarna på god isolation och betryggande genomslagshållfasthet, duger det inte att belägga en kabel med enbart gummi, framhåller ingenjör John Roos, som sedan 1940 varit chef för gummiledningsfabriken. Gummiisoleringsen måste vara elastisk för att tåla böjningar och ha goda åldringsegenskaper, så att den ej med tiden blir hård och spröd. Därför blandas gummit ut med en del fyllnadsmedel, huvudsakligen mineralämnen. Vissa av dessa är aktiva och ger gummibland-

ningen större slitstyrka, töjningsförmåga och hållfasthet.

— Tråden till våra gummikablar kommer från trådtrageriet, fortsätter ingenjör Roos, och den består huvudsakligen av koppar. Denna metall och gummit är dödsfiender. När de kommer i beröring med varandra, åldras gummit. Man måste därför belägga koppartråden med en tunn förtening, innan det isolerande gummiskiktet läggs på.

— Det är ungefär 900 ton gummiblandning, som förbrukas per år, och varje vecka är det ca 1 miljon meter enkelledare, som blir färdiga. Efter kriget har plastisolerade ledningar framställts i stora mängder, och detta nya material har givetvis många fördelar, men helt kan det dock inte slå ut gummit.

— Gummiledningsfabriken är inrymd i höga och ljusa lokaler, som blev färdiga att tas i bruk årsskiftet 1948—49. Sammanlagt är det över 15 000 kvadratmeters golvyta, som disponeras, och de utnyttjas till fullo av de stora maskinerna. Det är ca 150 man sysselsatta med denna tillverkning, och om man ser det statistiskt får man fram, att var och en har närmare 100 m² till sitt förfogande.

1 miljon meter gummikabel tillverkas varje vecka vid Sieverts Kabelverk

Detta belyser på ett utmärkt sätt även vilken utrymmeskrävande tillverkning det är fråga om.

— Gummikablarna, som tillverkas, är av ytterst varierande diameter. De grövsta är 60—70 mm tjocka och används t. ex. för anslutning till motorer för grävmaskiner, och de tunnaste är 0,5 mm tråd, överdragen med en tunn gummi- eller plasthinna för svagströmsändamål.

— Tidigare var det ännu större flora i kabeltillverkningens ortagård. säger ingenjör Roos, men genom ett internationellt samarbete har man enats om vissa standarddimensioner för olika ändamål.

I gummifabriken ligger en »fabrik i miniatyr», gummi- och plastlaboratoriet. Måtten i denna fabrik är små, men dess betydelse är desto större. Det är nämligen här, som lämpliga gummi- och plastblandningar utexperimenteras för olika ändamål.

— Värdet av att ha en miniatyrfabrik för forskning och experiment ligger däri, att man utan att störa tillverknin-

Gummiledningsfabriken chef ingenjör John Roos omgiven av ingenjör Yngve Åkesson och fröken Inga-Lisa Löfgren.

kan utarbeta nya tillverkningsmetoder, säger ingenjör *Yngve Åkesson*. Små experimentkvantiteter bearbetas av miniatyrmaskiner, och sedan får proven genomgå olika försök i åldringsskåp och åldringsbomber. I dessa »bomber» läggs gummi-proven in i en ståltub, varefter syrgas pumpas in och utsätter gummit för ett mycket högt tryck. På så sätt kan man åldra gummit flera år på några dygn. För att prova gummits beständighet mot värme och kyla, läggs det in i värme- eller kylskåp, och för att konstatera solens inverkan, sättes det in i en fadeometer, en solljusapparat, där ett dygns belysning motsvarar 4 års bestrålning av Floridas starka sol.

Gummimassan blandas i jättelika degknådare

Sedan de olika ingredienserna till en gummiblandning sänts upp från lagret via transportrören, blandas beståndsdelarna i en maskin, som närmast kan liknas vid en jättelik degknådare, som med jämna mellanrum sänder en »tugga» om 140 kg till en ny maskin, som ligger i våningen under. Där tillsätts ytterligare kemikalier, och sedan massan fått en seg konsistens, utsätts den för bearbetning i ett valsverk, där två stålrullar pressar massan till stora kakor. Med vassa knivar skärs gummimassan sedan i lämpliga stycken och transporteras till sprutmaskinerna. I den övre våningen står sex stora sprutmaskiner, ca 50 m långa. Under tryck sprutas gummimassan ut kring tråden genom ett munstycke, varefter vulkanisering av höljet sker i ett ca 30 m långt rör, där temperaturen är omkring 200° C.

Under vulkaniseringen övergår gummiblandningen från ett plastiskt till ett elastiskt tillstånd. Denna omvandling sker genom att svavlet i blandningen genom värmen ingår en kemisk förening med gummit och blandningen får de önskade egenskaperna beträffande såväl mekanisk som elastisk hållfasthet. För

något mer än 20 år sedan krävde en vulkaniseringsprocess 2 till 3 timmar, men idag sker det på ungefär 10 sekunder. Den stora tidsvinsten kommer sig av att man i blandningen tillsätter s. k. acceleratörer, organiska föreningar, som påskyndar vulkaniseringsprocessen.

I en av våningarna står ett flertal spinnmaskiner, som för att ytterligare förstärka isolationshöljet flätar bomulls- eller silkestrådar runt kabeln.

Spinnmaskinernas antal minskar för varje år

— Denna avdelning var tidigare mycket stor, och ungefär 200 spinnmaskiner surrade då sin entoniga melodi, säger förman *Aron Pettersson*, som började vid Sieverts redan 1918. På den tiden kunde en flicka sköta upp till 36 spinn-»rockar», men idag är det bara 20, som är i gång. Visserligen är hastigheten på maskinerna nu mycket större än tidigare, men utvecklingen har ju gått i en sådan riktning, att dessa maskiner i stort sett blivit överflödiga. Numera föredrar man plastisolerings, som ersätter både gummiisoleringen och textillåtan.

En av veteranerna på gummiledningsfabriken är *Teodor Åkerlind*. Rak i ryggen och spänstig som en yngling står han vid sin maskin, och då vi frågar honom hur många meter gummiisolerad kabel han varit med om att förlösa svarar han blixtnabbt med en illmarig glimt i ögat:

— Så många nollor finns inte att man kan skriva det talet. Talets gåva har annars herr Åkerlind i högsta grad. Han har en massa gamla minnen om hur det gick till vid Sieverts, när han under förra seklet gjorde sin entré i företaget. Han började i kabelsalen, men efter ett par år, när tillverkningen av gummiisolerad kabel igångsattes, flyttades han över dit. I nära 50 års tid har han således hållit på att framställa gummikabel, och det hoppas jag få hålla på med i många år till, slutar herr Åkerlind.

Med en lång kniv skär Karl Borg gummiflaken i mer lätthanterliga bitar. (Ovan t. v.)

Laboratoriebiträdet Olle Sonesson vid en åldringsbomb. I en sådan bomb kan gummiprover åldras flera år på kort tid.

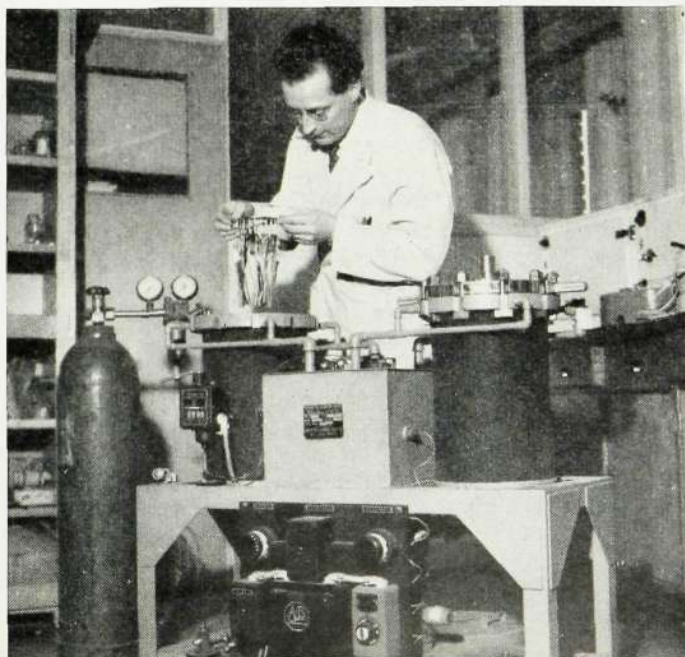

Verkstadsklubben ordförande herr Tore Johansson håller högtidstalet.

Verkstadsklubben vid Kabelverket 25-årsjubilerar

Älvsjö Kabelverks Verkstadsklubb, som bildades den 14 januari 1918 på initiativ av Ernst Andersson och framlidne A E Zetterling, firade lördagen den 7 februari sin trettiofemåriga tillvaro med supé på Hotell Malmen. Omkring 200 medlemmar med anhöriga samt inbjudna gäster deltog. Bland hedersgästerna märktes direktör Georg Olsson, direktör Arvid Westling och disponent Anders Steiner med fruar samt föreståndare Ernst Andersson med fru och fru E Zetterling, vidare representanter för Metallettan, Kabelverkets Tjänstemannaklubb och Arbetsledareklubben. Uppmärksam gäst vid honnörsbordet var klubbens äldsta medlem, fru Maria Johansson, »Lilla Maja», som sina åttio år till trots arbetar varje dag. Det har hon för övrigt gjort alltsedan hon 1918 började sin anställning vid Kabelverket.

Klubbordföranden, herr Tore Johansson, gjorde i sitt högtidstal en kort resumé över klubbens historia samt harangerade gamla pionjärer. Vidare tackade han verkstadsledningen för god vilja och stort tillmötesgående vid förhandlingarna.

Ermi hockey- mästare

Till finalen i årets Hockey-Bockey-mästerskap gick ERMI och Huvudfabriken efter segrar över resp. semifinalmotståndare. ERMI besegrade Söderhamn med 5—2 efter en hård och rivande match. Utan att förringa ERMI:s seger så blev siffrorna i överkant. Uddamålsseger hade mer svarat mot spel och målchanser. Matchen spelades i Söderhamn sista söndagen i februari.

ERMI gjorde sin bästa match för året enligt spelarnas egen utsago, om det var för att trösta Söderhamn låter vi vara osagt. I ERMIS:s ishockeybetonade lag fäste vi oss särskilt vid vf Bo Ståhl, lovande ishockeyjunior i Djurgården, vilken även svarade för tre av målen. De övriga två gjordes av hf Rune Larsson.

I kvällens andra match besegrade Huvudfabriken DKB med 2—1 i en segsliten match, där inget av lagen lyckades prestera något bättre spel. Målgörare för Huvudfabriken var Yngve Olsson. För DKB:s mål svarade Rudolf Pettersson.

I finalen på söndagen mellan ERMI och Huvudfabriken tog de senare ledningen från början med 2—0, innan ERMI lyckades komma igång. ERMI reducerade dock till 2—1, varpå HF ökade sin ledning till 3—1, vilket sakta men säkert knappades in och kvitterades till 3—3 vid

Detta underströks ytterligare av Metall-ettans representant, som i sitt tal försäkrade »att avdelningsstyrelsen aldrig behövde befatta sig med tvister vid Kabelverket. Detta tyder på att styrelsearbetet handhas av goda krafter men också på en tillmötesgående verkstadsledning».

Kabelverkets förre direktör, Georg Olsson, tackade verkstadsklubben för god samarbetsvilja under alla de år han var företags chef och den nuvarande direktören, Arvid Westling, hoppades, att han i verkstadsklubben skulle få en motståndare, där ordet motståndare endast behöver förekomma inom citationstecken. Tal hölls vidare av ingenjör Sven Jennerholm för Tjänstemannaklubben och föreståndare Karl-Erik Eriksson för Arbetsledareklubben. Dessa talare framförde sina respektive organisationers gratulationer och överlämnade minnesgåvor. Operasångare Conny Söderström och revyskådespelare Kurt Lövgren medverkade med sång och dansmusiken utfördes av Stig Serranders kapell. En minnesskrift hade utgivits till jubileet.

S. O. Sundell vid Sieverts kabelverk fick en fullträff vid Skidkorpen.

ordinarie matchtidens slut, varför matchen måste förlängas med 2×5 min. Under förlängningen lyckades HF åter taga ledningen, vilken dock snabbt kvitterades, varefter ERMI tog ledningen med 5—4, vilket resultat stod sig tiden ut. Målen gjordes för ERMI av Nils Sjösten, Bo Ståhl, Ola Ström och Rune Larsson. Huvudfabrikens mål svarade Sven Öst och Ingvar Johansson för.

Söderhamn besegrade lätt DKB med 7—1 i matchen om 3:e plats. Söderhamn lyckades åter komma in i sin lekande stil, och särskilt bröderna Inge och Sören Sjölin visade bra samspel och stor målfarlighet. Försvaret sattes inte på några hårdare prov.

T E J

LM Ericsson i Kungstornet . . . (Forts. fr. sid. 31)

— Vid sidan av anläggningsförsäljningen bedrivs även en rätt omfattande materielförsäljning på privatmarknaden i Sverige såväl till direktförbrukare, som till återförsäljare, grossister och elektriska installatörer. Det är telefon- och nätmateriel för Huvudfabriken och telesignalmateriel för Gröndal samt kabel och tråd för Kabelverket i Älvsjö och även bilhjulbalanseringsmaskiner för Ermi.

— Denna s. k. grosshandel har under de senaste 20 åren utvecklats från att omfatta en man med ett skrivbiträde till idag åtta man och två skrivbiträden för ordermottagning och offertgivning. Dessutom har vi en inköps- och orderavdelning samt en lagerförvaltning, vilken även betjänar anläggningsavdelningen. Vårt la-

Fina skid- resultat

I ett strålrande marsväder och med vårbackarna porlande i backarna gick årets »Skidkorp» med start och mål vid Björkshagens folkskola.

Den stora massmönstring av skidåkare, som korptävlingarna tidigare varit, är nu ett minne blott, och tävlingarna har kommit in i mera normala gånger.

Nog är det fortfarande en hel del åkare, som är med och tävlar, men det är nog lika många, som föredrar att i maklig takt företaga en stilla vårpromenad. Hur är det med folkspänsten egentligen?

LME-företagen var som vanligt talrikt representerade i tävlingen och även en hel del goda placeringar kunde noteras.

Föregående års concernmästare S O Sundell, Sieverts Kabelverk, fick även nu en fullträff och segrade i klass II (1 mil) på tiden 37,34. Bland de övriga framgångarna kan noteras en 4:e plats på långa banan klass II genom Kalle Bergström HF, Vt 19, Nils Persson HF kom på 9:e plats och Tore Strid på 32:a plats i samma klass.

Korpmästerskapen på skidor

Korpidrottsförbundets skidstafett 3×10 km blev för Huvudfabrikens del mycket lyckad. För andra året i följd gick segern i klass II till LM Ericssons IK.

Laget mönstrar samma deltagare som föregående året och innehåller inga »stora stjärnor». Men samtliga åkare är mycket jämna och har stor uthållighet. I det segrande laget åkte Nils Persson Tl, Tore Strid, Vts, och Kalle Bergström, Vt 19.

Även i Korpmästerskapen visade våra stafettkampar prima takter och fick flera goda placeringar i klass II. Även nu visade sig Kalle Bergström vara den bäste av våra åkare och belade en hedrande 2:a-placering, tätt följd av Nisse Persson på 4:e plats.

gerkartotek redovisar idag cirka 14 000 olika artiklar.

— Ja, under årens lopp har jag fått kontakter i så gott som hela vårt avlånga land. Brevan mellan våra återförsäljare och Försäljningsbolaget gick, åtminstone förr, i en personlig anda och efter en tid var man goda vänner, som utbytte förtroliga samtal.

— Många roliga brev har jag fått i min hand under årens lopp, säger herr Lund.

Montören Kalle Hurlig i färd med att montera automatiskt brandlarm.

Ett säkert värtecken var det när en flottningsschef uppe i Norrland, som hade en telefonledning utefter hela leden, kom med sin årliga beställning strax innan drivningen tog sin början. Den var i allmänhet skriven på ett vykort och under-teknad med en signatur och löd: »Sänd några blötelement eller vad som helst, gärna på postanvisning», och han fick naturligtvis sina torrelement till de in-duktoapparater, som ingick i hans telefonsystem.

— Hur många hål jag borrar genom golv och väggar och hur många mil kabel jag lagt ner är väl vid det här laget omöjligt att räkna ut, säger montören *Kalle Hurlig*, som hållit på med anläggningsarbeten i nära 25 års tid.

— Jag blev LM-are 1924, fortsätter herr Hurlig, och fem år senare kom jag över till Kungstornet. Montörerna höll då till i en lokal, som hade ingång från Ox-torgsgatan, och varje gång man passerade porten, gled blicken osökt tvärs över gatan till huset, där en av Lars Magnus Ericssons första verkstäder en gång i tiden var belägen.

— Ett av de största kabelarbeten jag varit med om var de omfattande brandalarmanläggningarna vid Frihamnen. Det var ett »jobb», som tog sina runda två år, men då förbrukade vi mer än 30 rullar kabel. Sammanlagt uppgick längden på kablarna till 3 mil, och det är ju en rätt imponerande siffra.

— Det är en hel mängd minnen, som slår en till mötes, när man tänker tillbaka på arbetet, säger herr Hurlig. Under en lång tid fick jag bära smeknamnet »tjuvlar-maren», därför att jag vid ett arbete i en bank råkade komma åt en tråd, så att tjuvlarmanläggningen trädde i funktion. Bankdörrarna stängdes, vakterna osäkrade sina pistoler och alla gjorde sig beredda att gripa missdådaren. Då man kom underfund med att det var falskt alarm och att det var jag, som var orsaken till det, kändes det förstas litet kymigt, allra helst som jag fått an-

Effektivare skydd . . .

(Forts. fr. sid. 29)

dan bar det sig inte bättre än att en av våra kvinnliga arbetare lade armbågarna i syran och fick brännskador.

— Vår säkerhetskommitté har arbetat mycket effektivt för att eliminera olycksfallsriskerna, och vid den propaganda, som samtliga industrier i Hammarbyområdet gemensamt ordnade för att iakttaga större försiktighet i trafikfrågor, deltog Elektronrör med filmföreläsningar.

— Olycksfallen till och från arbetet är inom industriområdet påfallande stort. Enbart hos oss var det fem personer, som skadade sig i de besvärliga backarna här ute, och vi ansåg det därför vara ett behov att göra ett krafttag för att nedbringa dessa olycksfall. Vitklädda medhjälpare voro utposterade vid olika »trafikfällor» och visade folk till rätta. En stor affischpropaganda ackompanjerade det hela, och vi hoppas nu att detta verksamt skall bidra till att olycksfallen i detta hänseende minskas, säger ingenjör Broström till sist.

De flesta skadorna uppstår på grund av halkningar

— Det är mycket få olycksfall per år, som inträffar vid Ermex, säger verkstadschefen, ingenjör *Malte Hagengård*, som även är ordförande i skyddskommittén. Men då vi har en ganska liten arbetsstyrka, sätter olycksfallen mycket kraftiga spår efter sig, när man ser dem i statistiskt ljus. År 1951 inträffade 6 olycksfall i arbetet och 2 vid gång till och från. Detta resulterade i att vi måste notera 13 olycksfall per 100 årsarbetare. Förra året var det 10 olycksfall, som inträffat inom fabriken, och 4 på väg till och från. Den första siffran gör, att vi måste notera så hög procentsiffra som 19 olycksfall per 100 årsarbetare.

visning om att jag utan risk kunde ta bort den.

Sedan flera år tillbaka är herr Hurlig medlem i företagsnämnden vid Försäljningsbolaget. Arbetet inom nämnden har varit mycket berikande, säger herr Hurlig, som framhåller, att arbetarna vid Försäljningsbolaget i ganska ringa utsträckning kommer i kontakt med arbetsledningen, då de är verksamma ute på montage. Arbetet blir därigenom mycket självständigt, och det är därför synnerligen värdefullt för oss att få träffa representanter från olika parter i företagsnämnden och framföra våra synpunkter och förslag till förbättringar. Det är vår förhoppning, säger herr Hurlig till sist, att den bro, som slagits mellan företagsledning och arbetare i företagsnämnden skall växa ut ännu mer till båtnad för båda parter.

Revolversvarvaren Birger Pernblad i Karlskrona är specialist på ögonskador. Här plockar han bort en grad ur en arbetskamrats öga.

— De flesta olycksfallen förra året var skador till följd av halkningar, fortsätter ingenjör Hagengård. Vi försöker nu med propaganda få folket att ha mindre bråttom och iakttaga mer försiktighet, ty det har visat sig att antalet sjukdagar efter varje olycksfall varit cirka 19.

Olyckskurvan har pressats nedåt för varje år

— För varje år som gått sedan 1947 har olycksfallskurvan kunnat pressas neråt, säger ingenjör *Malte Runehed*, som är skyddsingenjör vid Sieverts Kabelverk. För fem år sedan var vi uppe i 40,6 olycksfall per 100 årsarbetare, men sedan har vi kunnat visa upp bättre siffror. År 1948 var det t. ex. 25 olycksfall per 100 årsarbetare, 1951 19,4 och 1952 hade siffran sjunkit till 14,1.

— Det är ett energiskt arbete, som utförts av våra 29 skyddsombud, fortsätter ingenjör Runehed. Genom personlig propaganda söker de påverka sina kamrater att iakttaga försiktighet, och vårt huvudskyddsombud, Emil Karlsson, sköter själv på fritid om det omfattande arbetet med att hänga upp olika skyltar, som manar till eftertanke.

— Att det inträffar ett så stort antal olycksfall beror till stor del på att många tar onödiga risker. Utredningar har givit vid handen, att 70—80 % av olycksfallen ej hade behövt inträffa om man rättat sig efter givna skyddsföreskrifter och ej haft för bråttom. På vägen till och från arbetet inträffar ganska många olycksfall. Vi brukar därför med jämna mellanrum sända ut trafikmaningar om skarpt uppmärksamhet vid framför allt cykling. Förra året var det 29 personer, som ådrog sig skador, då de gick till eller hem från Sieverts, och samtliga dessa olycksfall föranledde förhållandevis många sjukdagar.

— Ljuspunkter i olycksfallsstatistiken ger oss ett par avdelningar, säger ingenjör Runehed till sist, och det är ytbe-

Blomsterspråk

Herr Redaktör!

När fick Er fru en blomma sist? Denna uppmaning har jag under vintern mött i flera upplagor och då jag för en tid sedan gick hem en lördagseftermiddag föll jag för frestelsen att köpa en blomsterbukett av en försäljare på Telefonplan.

Med en chevaleresk bugning överräckte jag blommorna till min lagvrigda som blygt slog ned ögonen. Försiktigt blottade hon buketten, men det var då inte många kronblad som återstod av det som för blott en kort stund sedan varit en bukett. De få blommor som fortfarande stod upprätt hade stagats upp med ståltråd och trots detta stöd verkade de ganska »fallfärdiga».

Gripen av helig ilska ilade jag genast tillbaka till Telefonplan för att »läsa lusen» av försäljaren, men han var lika försvunnen som blomsterprakten.

LM-are, med dessa rader avreagerar jag min ilska och uttalar samtidigt en varning för att handla så kritiklöst som jag gjorde.

Vapendragaren

handlingen, där det under förra året inte inträffade någon skada. Kondensatoravdelningen skulle man också kunna sätta kryss i taket för, ty där inträffade bara ett olycksfall.

»Ni förlorade fem kronor förra veckan genom att inte läsa Er trafikmaning ordentligt». Lappar med detta innehåll fann en del av Ermis arbetare i sina avlöningskuvert, och de hade då haft chansen att föregående vecka få en femma i belöning, om de hittat ett fel i den text, som de fått i sin hand. När det blev bekant, att man kunde förtjäna pengar på att läsa trafikmaningar, började de anställda med större intresse att studera våra sentenser, säger skyddsingenjören vid Ermi, ingenjör *Ragnar Sunesson*. Samtidigt sjönk antalet olycksfall jämfört med tidigare år rätt betydligt, och man kan ju förmoda, att denna propaganda gav önskad effekt. Antalet olycksfall per 100 årsarbetare var 6,1 och för tjänstemännen 2,5.

— De flesta olycksfallen har inträffat vid pressarverkstaden, fortsätter ingenjör *Sunesson*. Genom noggrann undersökning

Telefon- och telesignalanläggningar för sjukhus

För Instituto de Aposentadoria e Pensoes dos Comerciários i Brasilien har L M Ericsson erhållit beställningar på telefon- och telesignalanläggningar. Detta sjukhus, som har cirka 300 bäddar, utrustas med en anläggning för avlyssnande av radioprogram och vid varje bädd installeras en hörtelefon jämte programväljare. Med väljaren kan patienten ställa in tre olika radioprogram. I sjukhuset installeras vidare sekundärur i alla korridorer och kontor, och för den interna telefonkommunikationen används en telefonväxel av typ AHD 94/50/9.

L M Ericssons Telesignalfabrik har nyligen fått beställning på ljussignal- och uranläggningar för ett nytt barnbördshus i Guatemala. Sjukhuset, som har ett 100-tal bäddar, blir utrustat med en modern betjäningssignalanläggning, och dessutom uppmonteras elektriska ur i alla korridorer och kontor. För läkarna installeras personsökaranläggning med optiska signaler.

Arbetsledarna i Karlskrona jubilerar

Arbetsledarna i Karlskrona har hållit årsmöte, varvid Nils Håkansson omvaldes till ordförande för det nya verksamhetsåret. Som kassör omvaldes Ivan Lindström. I styrelsen ingick dessutom Georg Svensson. Till suppleanter valdes Gustaf Björk och Robert Kindwall. Revisorer blev Karl Sundberg och Arne Persson. Nils Håkansson utsågs till klubbens representant i förtagsnämnden med Gustaf Björk som ersättare.

Efter årsmötet samlades man med damer till en trevlig festlighet, varvid bl. a. en kortare återblick på de gångna 5 åren lämnades. Klubben firar i maj månad sitt 5-årsjubileum.

i samband med rapportskrivning försöker man analysera det inträffade olycksfallet för att därigenom förhindra en upprepning. För att kunna ta hand om skadade har vi tidigare anordnat kurser för verkstadens skrivbiträden och andra intresserade, och dessa har fått lära sig, hur man skall lägga första förband m. m.

— Men vi har även ett par stora avdelningar, som är helt skadefria, och den största av dem är mätarjusteringen, där 83 kvinnliga justerare har sin dagliga gärning. Samtliga elders och elektriker har klarat sig utan skador, och det har även personalen på förråd, färdigvarulager och styckeverkstaden gjort.

1	2		3		4		5
6					7	8	
9		10		11			
		12					13
	14			15		16	
17			18				
		19				20	21
22				23			

Våg- och lodrätt

Våra korsordslösare får nu en chans att visa sig på styva linan. Den först öppnade rätta lösningen belönas med 10 kronor. Lösningen skall vara KONTAKTENS redaktion tillhanda senast den 5 maj.

Vågrätt: 1) Kallar till telefon; 6) Okokt; 7) Hål som försvinner; 9) Republik; 11) Sämre hälften; 12) Omvänt ytmått; 14) Nattjagare; 15) Åtsittande; 17) Telefonfröken; 18) Före Josef; 19) Kyla ner; 20) Pers pron; 22) Flyter stilla; 23) Borttages.

Lodrätt: 1) Att ha i sängen; 2) Går Ermex i; 3) Kaminos; 4) Granska; 5) Husdjur; 8) Kommission; 10) Efter anhörig; 13) Itusågad; 14) Samma fröken som 17 vågrätt; 15) — dricka; 16) Kabelslut; 17) Vass; 18) Lätt vatten; 19) Ej ut; 21) Mitt emot Operan.

Bridgeproblemlösning

Lösningen på bridgeproblemet i förra numret är följande: Nord tar för klöveress i första sticket. Från bordet spelas tian i klöver, varvid Syd sakar ruteress. Tar Väst, kan Syd efter uttrumfning saka sina förlorade hjärter på bordets ruter och klöver. Spadertio blir med sitsen ingång till bordet.

Släpper Väst, fortsätter Nord med klövernio. Nu måste Väst ta. Hans bästa försvaret är att fortsätta med en klöverhacka, som öst stjal och Syd stjal över. Sedan följer två ronder trumf, varvid Syd slutar med att vara inne på bordet. Syd kan sedan saka sina hjärterhackor på bordets femte klöver och båda toppar i ruter.

Den först öppnade rätta lösningen hade sänts in av direktör Lars Mjöberg, Calcutta, som således får pristan.

FRÅN FÖRETAGSNÄMNDERNA

L M Ericssons Svenska Försäljningsaktiebolag

Sammanträde den 4 februari 1953

Ett betydande köpmotstånd råder för närvarande, omtalade hr T Ericsson. Försäljningen under andra halvåret 1952 understeg siffran för motsvarande tid året innan, men minskningen blev inte av så stor omfattning, som man tidigare haft anledning frukta. En förskjutning har emellertid skett, så att ordergången till mindre del består av anläggningsarbeten. Stora ansträngningar har gjorts för att hålla försäljningen av anläggningsarbeten uppe, och priserna har pressats så långt det varit möjligt.

Anläggningsavdelningens ineliggande beställningar motsvarar endast arbete för en kortare tid, omtalade hr J Ericsson. En viss tendens till förbättrad arbetstillgång för avdelningen har emellertid varit påtaglig den senaste tiden, och någon personalminskning planeras icke i dagens läge. Underhållsverksamheten kommer säkerligen att fortsätta att öka, då företaget får underhållet på en stor del av de anläggningar som utförts.

Åtgärder för att sänka kostnaderna

Våra möjligheter att göra oss gällande i konkurrensen beror framförallt på vilka priser vi kan erbjuda, framhöll hr T Ericsson. Det är därför nödvändigt att sänka kostnaderna där så är möjligt. Även när arbetena utföres på löpande räkning är det nödvändigt att iakttaga sparsamhet, så att kunderna icke anser, att arbetet blir för dyrt. Till synes små besparingar av kabel och andra slag av materiel betyder i längden avsevärda belopp på grund av det stora antalet arbeten, där dylik materiel åtgår.

Ansvarsfördelningen mellan arbetsledningen och planeringsavdelningen diskuterades och därvid framhölls, att montören alltid kunde vända sig till arbetsledningen för att få de upplysningar han

önskade. Upplysningar angående planeringen av anläggningarna kunde han emellertid även erhålla direkt av planeringsmannen, som emellertid icke hade att handlägga andra frågor.

Väntetid på materiel

Hr Hurlig framhöll, att vid mindre arbeten, där någon förplanering inte hade utförts, det kunde vara lämpligt att planera arbetet och utföra det samtidigt. Det var då emellertid en förutsättning att materiel kunde erhållas utan alltför lång väntetid, vilket nu inte alltid var fallet.

I dylika fall bör en montör ha minst två eller tre arbeten och planera arbetet den ena dagen samt utföra det följande dag, så att väntetid på materiel inte behöver förekomma, sade hr J Ericsson. Även om det går att skaffa en bil, så att materielen snabbt kan transporteras till arbetsplatsen, måste det nämligen alltid ta en viss tid för lagret att expediera ordern. Det omtalades, att flera arbeten alltid brukade lämnas ut, utom vid något tillfälle då flera ineliggande order saknades på dylika mindre arbeten.

Huvudfabriken

Sammanträden den 12 och 20 februari 1953

Avtalsmässiga nyval till företagsnämnden har förrättats och nämndens sammansättning är därefter:

Företagsledningens representanter: hrr E Jonsson, H Lindberg (ordf.), H Ohlin, M Patricks, H Thorelli, S Tiberg, A Tobiasson.

Suppleanter: hrr H Boye, S Jacobsson, G Svalling, S Åberg.

Arbetarnas representanter: hrr A Eriksson, T Fasth, W Holmberg, R Jernberg, H Nilsson (v ordf.), E Nordström, O Svensson.

Suppleanter: fru I Eriksson, hrr B Braun, E Engström, A Johansson, A Milton, G Nilsson, T Tillman.

Tjänstemännens representanter: hrr J Danielsson, R Ericson, E Lantz.

Personliga suppleanter: hrr S Alexandersson, H Friberg, K Ohlsson.

Förslagsverksamheten

Verkstadens förslagskommitté hade sedan föregående sammanträde behandlat nitton förslag, varav fem belönats med sammanlagt 475 kronor. Kontorets förslagskommitté hade behandlat tre förslag, av vilka ett belönats med 75 kronor.

Under år 1952 har vid Huvudfabriken ersättning utbetalats med sammanlagt 4 140 kronor för 48 belönade förslag. Året innan lämnades ersättning för 25 förslag med tillsammans 2 725 kronor.

Vid sammanträdet utfördes även dragning i förslagslotteriet, varav resultatet meddelas på annat ställe i detta nummer av Kontakten.

Arbetstillgången

Hr Thorelli omtalade, att av produktionen från Huvudfabriken och landsortsfabrikerna beräknas ungefär hälften gå till Sverige, medan resten går på export. Ordergången från utlandet på automatstationsmateriel är för närvarande osäker, beroende bl. a. på den skärpta konkurrensen och valutavårigheter i importländerna. Då vårt orderbestånd nu är mindre än tidigare kan det inte undvikas, att växlingarna i ordergången kommer att på olika sätt bli märkbara i fabrikationen.

Det är i dag nödvändigt att kunna erbjuda korta leveranstider. Av denna anledning och för att utjämna sysselsättningen har en större lagerbeställning lämnats till verkstaden. Å andra sidan är det emellertid inte möjligt att, om ordergången minskar, fortsätta med lagerbeställningar, då våra lager i så fall skulle stiga för mycket.

Marknaden för privatväxlar präglas för närvarande av en betydande åtstramning. På grund av minskad ordergång måste produktionen härav innevarande år komma att bli betydligt mindre än under de två senaste åren.

Läget beträffande transmissionsmateriel är ett helt annat. Den ineliggande orderstocken härav är betydande och nödvändiggör en ökning av kapaciteten.

Läget måste alltså betecknas som mycket osäkert och, efter vad man nu kan se, kommer det att bli nödvändigt att låta den nuvarande personalstyrkan på verkstaden minska något.

Tillbyggnad av Gentelefabriken

Med hänsyn till den nuvarande stora efterfrågan på transmissionsmateriel erfordras en viss ökning av tillverkningskapaciteten för denna materiel. Då det är av stor vikt att tillverkningen av transmissionsmateriel hålles ihop på så få ställen som möjligt, har bolaget inköpt den fabrik vid Tellusborgsvägen, som tidigare ägts av Gentele. Ansökan har inlagts om att tillbyggnad av den nuvarande fabriken skall få utföras. Denna tillbyggnad planeras att bli ungefär dubbelt så stor som den där befintliga byggnaden. Tiden för detta byggnadsarbete beräknas till 1 1/2 år, och bolagsledningen hoppas att byggnadstillstånd skall kunna erhållas inom den närmaste tiden. Till den nya fastigheten skall Transmissionsavdelningens provrum och en del av avdelningens kontor överflyttas. Härigenom får Huvudfabriken kontorsutrymmen lediga, vilket möjliggör utökningar på kontorsidan inom Huvudfabriken.

Borde inte möjligheterna undersökas att utnyttja lokaler hos andra koncernfabriker, som för närvarande har nedgång i sysselsättningen, frågade hr Nilsson. Det är mest kontorslokaler som erhålles genom det planerade nybygget och som Transmissionsavdelningen har behov av, omtalade hr Lindberg. De utrymmen, som möjligen kunde få disponeras på andra håll inom koncernen, består huvudsakligen av verkstadslokaler.

Försäljningsfrämjande åtgärder

Som svar på en fråga av hr Holmberg, vilka ansträngningar bolaget gjorde att genom reklam öka sin omsättning, omtalade hr Blume att det för ett företag med sådan kundkrets som L M Ericsson är ett mycket dyrbart sätt att anlita annonser i dagstidningar. Däremot annonserar bolaget mera i fackpressen.

Ett viktigt led i försäljningen är utarbetande och distribution av kataloger och broschyrer på olika språk. Katalogerna är de bästa upplysningskällorna för våra representanter och kunder. Bolaget utger även egna tidskrifter såsom Ericsson Review, vilken utges på tre olika språk, samt Ericsson Technics, som är en mera tekniskt betonad tidskrift.

För en tillverkning av den typ bolaget bedriver måste det dock alltid bli den personliga kontakten med kunderna, som är det viktigaste.

Förberedelser för mottagande av elever från enhetsskolan

Hr Arthur Eriksson framhöll, att det genom skolreformen och införande av klass 9 y kommer att bli nödvändigt för skolan

att få näringslivets hjälp för att ge eleverna den yrkeserfarenhet, som förutsättes. Talaren framhöll, att mottagande av elever från enhetsskolan säkerligen kom att medföra åtskilliga svårigheter för industrien. En kommitté arbetar för närvarande med att uppgöra lämpliga kursplaner för verksamheten, men när det gäller frågan om anknypningen mellan industrien och enhetsskolan har man inte kommit särskilt långt. Hr Eriksson omtalade, att en försöksverksamhet inom vissa distrikt, bl. a. inom Västberga folkskole-distrikt, igångsatts och att det var önskvärt att förberedelser sattes igång så tidigt som möjligt för mottagande av eleverna från denna försöksverksamhet för enhetsskolan.

Det finns ännu inte några klara linjer för hur samarbetet med försöksklasserna inom enhetsskolan skall ske, sade hr Tiberberg. I Verkstadsföreningen har man emellertid tillsatt en man, som skall utarbeta riktlinjer för hur samarbetet mellan skola och företag lämpligen skall gå till.

Hälsokontroll

Frågan om införande av hälsokontroll för en större eller mindre del av personalen diskuterades. Det framhölls, att en viss hälsokontroll nu förekommer för personal, vars arbete medför särskilda risker för yrkessjukdomar. En bra och billig sjukvård, som den bolaget nu tillhandahåller, kan också anses vara den bästa hälsovården. I nuvarande läge är det inte möjligt att utvidga sjukavdelningens verksamhet genom införande av ytterligare hälsokontroll.

I övrigt lämnades en redogörelse för ett framlagt förslag om skattelättnader för dollarexport samt informerades om den skyddskampanj, som sedan en tid fortgår vid Huvudfabriken, varjämte frågan om lönsparande i korthet diskuterades.

Kabelverket, Älvsjö

Sammanträde den 17 februari 1953

Företagsnämnden har, sedan nyval förrättats, följande sammansättning:

Företagsledningens representanter: hrr N Broberg, N Eklöv, E Carlson, E Norling, A Steiner, H Thorelli, A Westling (ordf.).

Suppleanter: hrr S Almqvist, G Andersson, N Eriksson, H Lindberg, E Lundkvist, M Steiner, A Wolff.

Arbetarnas representanter: fru D Jonsen, hrr A Berglund, A Edman, T Johansson, B Carlsson, E Karlsson, N Möller.

Suppleanter: fru E Hansson, fru M Holmlander, fru D Lindberg, hrr T Hellmark, A Nygren, A Rosén, B Tengsell.

Tjänstemännens representanter: hrr B Jansson, S Jennerholm, E Ohlin.

Suppleanter: hrr K Johansson, O Karlsson, G Persson.

Förslagsverksamheten

Två förslag hade slutbehandlats av förslagskommittén sedan föregående nämndsammanträde. Ersättning hade utbetalats för båda förslagen med sammanlagt 125 kronor.

Arbetsstillgången

Hr Westling omtalade, att sysselsättningen på lokalkabeltillverkningen, såvitt nu kan överblickas, kommer att bli god även under det innevarande året. Beträffande övriga produkter är det svårare att göra en prognos. Antagligen kommer tillverkningen av stationskabel att minska något, och övergång kommer att ske till plastisolerad kabel. Denna tillverkning kommer att koncentreras till Kabelverket i Älvsjö, medan tillverkningen av gumiledningar skall överflyttas till Sieverts Kabelverk för att bereda plats för plastisolering av stationskabel.

Såvitt nu kan bedömas kan på grund av den goda beläggningen i fråga om lokalkabel några driftsinskränkningar knappast behövas befaras under året. Vissa omflyttningar kan dock bli aktuella, ansåg hr Westling. På längre sikt blir läget givetvis beroende av hur konjunkturen i Sverige och utlandet utvecklas.

Vi har försökt att inom ramen för investeringsbegränsningarna rationalisera vår drift i den utsträckning det varit möjligt, sade hr Westling som svar på en fråga av hr Tore Johansson. Kabelindustrierna i våra konkurrentländer har troligen ej rationaliserat sin tillverkning i så hög grad som skett i Sverige. Den utländska kabelindustrien, som ju levererar kabel till mycket låga priser på den svenska marknaden, kalkylerar i regel med att detta lönar sig om endast täckning erhålles för en mindre del av de fasta kostnaderna, då man kan sälja till högre priser på hemmamarknaden och man är angelägen att hålla tillverkningen igång i full utsträckning.

Effektiviteten i den svenska industrien kan höjas avsevärt om personalomsättningen fortsätter att ligga på en låg nivå. Produktiviteten har under föregående år ökat i betydande utsträckning sedan rörligheten på arbetsmarknaden avtagit, men bör nog kunna öka ytterligare.

Genom den minskade rörligheten på arbetsmarknaden och den bättre ordning på arbetsplatsen, som blivit följden härav, har en stegring skett av produktiviteten, omtalade hr Steiner. Emellertid skulle man nog kunna önska en ytterligare förbättring av ordningen på arbetsplatsen, då några av de anställda

för närvarande ej håller arbetstiden ordentligt och ej tillämpar verkstadsregler- nas bestämmelser.

Olycksfallsfrekvensen

Antalet olycksfall inom arbetet per 100 årsarbetare uppgick år 1952 till 9,1, vilket är en avsevärd förbättring jämfört med året innan, då motsvarande siffra uppgick till 14,4 omtalade hr Eklöv. Antalet olycksfall på väg till och från arbetet har även minskat och uppgick år 1952 till 3,2 olycksfall per 100 årsanställda jämfört med 5,3 år 1951. Antalet olycksfall på väg till och från arbetet är emellertid fortfarande avsevärt högre än inom flertalet andra industrier och bör kunna nedbringas genom ökad vaksamhet.

Vid sammanträdet diskuterades även literaturförsäljningen på verkstaden, vilken fråga skulle lösas under hand. Det anfördes, att försäljningen icke fick inverka störande på arbetet.

Frågan om vilka arbetare som skall anses vara fast anställda behandlades. Det framhölls, att frågan delvis kan anses vara avgjord genom gällande avtal, där den gräns på nio månader, som gäller i fråga om varsel, har viss betydelse i detta sammanhang. Dessutom måste emellertid personal, som anställts för visst arbete, anses vara tillfälligt anställd.

Arbetet i företagsnämnden har genomgående förts i en anda av gott samarbete, vilket till stor del berott på det sakliga och trevliga sätt, varpå hr Johansson alltid framfört sina synpunkter, sade hr Westling, som i samband med att hr Johansson skall avgå som ledamot i företagsnämnden på nämndens vägnar framförde ett tack till hr Johansson för hans insats i nämndarbetet.

Sieverts Kabelverk

Sammanträde den 23 februari 1953

Sedan nyval till företagsnämnden förrättats har nämnden följande sammansättning:

Företagsledningens representanter: hrr E Bylander, G Ekstedt, T Eliasson, R Nordell, N Nymanson, J Rosell, A Westling (ordf.).

Suppleanter: hrr T Amnelius, O Bull, B Franzson, L Högfeldt, J Roos, H Sjöborg.

Arbetarnas representanter: fr. I Nilsson, hrr C Gröningsson, N Gröningsson, S Jansson (v. ordf.), H Jidling, E Karlsson, E Nilsson.

Suppleanter: hrr G Ljunggren, H Strand.

Tjänstemännens representanter: hrr S Tydäl, J Wall, E Wedberg.

Suppleanter: fr. G Runeborg, hrr G Andersson, N Wallentin.

Förslagsverksamheten

Sedan föregående sammanträde hade ersättning utbetalats med tillsammans 475 kronor för fem av de sex förslag som inlämnats. För ett förslag kunde ersättning inte utgå.

Arbetstillgången

Hr Westling omtalade, att orderingsgången fortfarande ligger på en låg nivå, men att produktionen kunnat uppehållas på flertalet produkter på grund av bolagets stora orderstock. Annulleringar av order har inte förekommit i mera avsevärd omfattning. Om orderingsgången kommer att öka, när leveranstiderna åter blivit kortare, är det nu inte möjligt att uttala sig om, men till en viss del beror kanske den ringa orderingsgången på ändrade köpvänor hos kunderna. Såvitt man i dagens läge kan bedöma kommer under den närmaste tiden några mera avsevärda ändringar av produktionen inte att företagas.

Den utländska konkurrensen i Sverige måste till viss del karakteriseras som dumping, sade hr Nymanson. De utländska företagen säljer nämligen här i landet till billigare priser än på sina hemmamarknader. För att kunna möta den utländska konkurrensen är det nödvändigt att söka reducera kostnaderna och hålla en hög kvalitet på produkterna.

Sjukvården

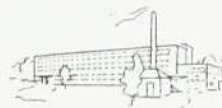
Företagets läkare, dr Englund, framhöll, att det i regel är till fördel att ha en läkare på arbetsplatsen, då denne därigenom får större lokalkännedom och lättare kan sätta sig in i personalens arbetsuppgifter, varigenom han bättre kan bedöma den anställdes möjligheter att fullgöra sitt arbete. Periodiska undersökningar av vissa anställda kan härigenom också lättare företagas, och det blir icke nödvändigt för personalen att förlora alltför lång arbetstid för ett läkarbesök.

Med anledning av en förfrågan av hr Jansson om det var möjligt att nedbringa väntetiderna, framhölls, att detta endast var möjligt genom en utökning av avdelningens kapacitet, vilket emellertid ej kunde göras just nu.

Olycksfallsstatistiken

Till följd av det omfattande arbete, som under de senaste åren nedlagts på skyddsarbetet vid företaget, har olycksfallsfrekvensen minskat avsevärt under de senaste åren, omtalade hr Sjöborg. Antalet olycksfall i arbete uppgick år 1952 till 136 st. jämfört med 181 året innan. På väg till och från arbetet inträffade föregående år 22 olycksfall eller 4 mindre

än året innan. På grund av olycksfall i arbete har år 1952 förlorats 1 885 arbetsdagar, medan år 1951 2 818 arbetsdagar gick förlorade av denna anledning. Den vanligaste orsaken till de olyckor som inträffat har varit slintning eller halkning.

Katrineholmsfabriken

Sammanträde den 27 februari 1953

Sedan nyval förrättats till företagsnämnden är dess sammansättning följande:

Företagsledningens representanter: hrr S Eriksson, N Gerhardson, E Jonsson, S Jönsson, B Lundgren (ordf.), U Swenson.

Suppleanter: hrr S Larsson, S Tiberg.

Arbetarnas representanter: fr. B Jonsson, fr. I Strömberg, fr. E Wallenberg, hrr H Andersson, L Hellberg, R Medin, O Rosenblad (v. ordf.).

Suppleanter: hrr E Gustavsson, L-I Jansson, K Johansson.

Tjänstemännens representanter: hrr N Lindvall, A Norlin.

Suppleant: hr Å Jurstrand.

För att ge flera av de anställda tillfälle att grundligare sätta sig in i företagsnämndens verksamhet hade till sammanträdet inbjudits ett 10-tal åhörare, vilka fick taga del av företagsnämndens överläggningar.

Arbetstillgången

En redogörelse för arbetstillgången vid Huvudfabriken och Katrineholmsfabriken lämnades. Beträffande Katrineholmsfabriken omtalades, att arbetarstyrkan minskat genom att återanställning icke alltid skett, när någon slutat sin anställning. Maximalt har vid fabriken varit anställda 430 arbetare, medan siffran för närvarande är 347. Någon ytterligare åtstramning behöver inte bli aktuell t. v., såvitt man kan bedöma i dagens läge, omtalade hr Jonsson. Till stor del beror detta på att en stor lagerorder utställdes för att hålla tillverkningsuppgiften uppe och därigenom trygga sysselsättningen. Genom den minskade personalomsättningen har produktionen per arbetare ökat, vilket gör att driften blir mera ekonomisk. Samtidigt har emellertid därigenom en viss lagerökning uppstått.

Förstörelse av inventarier

Vid tillfälle förekommer det tyvärr förstörelse av olika inventarier på fabriken, sade hr Rosenblad. Kanske skulle detta ofog minska, om det på något sätt publicerades vad dylika reparationer kostar för företaget. Skyddsombuden är kanske

de, som har lättast att komma till rätta med dessa frågor, sade hr Lundgren. Till ett följande sammanträde skulle man emellertid överväga om några ytterligare åtgärder kunde vidtagas.

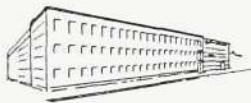
Förslagsverksamheten

Six förslag hade behandlats sedan föregående sammanträde. För fem av dessa hade ersättning lämnats med tillsammans 355 kronor. Hr Lundgren uttryckte sin glädje över att intresset för förslagsverksamheten blivit livligare, och omtalade, att så många belöningar icke hade lämnats något tidigare år.

Olycksfallsstatistik

Under år 1952 har en mindre ökning av olycksfallsfrekvensen skett, omtalade hr Swenson. Medan under år 1951 7,6 olycksfall per 100 årsarbetare inträffade var nämligen motsvarande siffra för år 1952 8,3. På väg till och från arbetet inträffade år 1952 12 olycksfall, vilket är 2 mindre än året innan.

Vid sammanträdet diskuterade man även hur man på lämpligt sätt skulle kunna offentliggöra vissa siffror angående produktionens storlek på de olika avdelningarna, omfattningen av kassationen samt olycksfallssiffror. Denna fråga skulle närmare undersökas.

Ermi

Sammanträde den 5 mars 1953

Sedan föregående sammanträde hade två förslag behandlats. För båda hade ersättning utbetalats med sammanlagt 135:— kr. Under 1952 har 725:— kr utbetalats i ersättning för sammanlagt 11 förslag.

Spårvägsfrågan

Till sammanträdet hade inbjudits trafikchef Tengblad och inspektör Aarflot i SS. Herr Tengblad nämnde bland annat, att Stockholm under 1940-talet hade haft en mycket stor befolkningstillväxt, huvudsakligen i förortsområdena. Kraven på SS hade därför vuxit samtidigt som bolaget haft svårt att få fram vagnar och annan utrustning samt att skaffa tillräcklig personal. Tunnelbanan medför vissa förbättringar, men den beräknas inte vara färdig förrän 1957, varför någon större lättnad inte kan väntas förrän vid den tidpunkten.

SS arbetar för närvarande med underskott. 1947 var förlusten 3,5 milj. kronor och 1952 29 milj. kronor. Detta underskott beräknas öka ytterligare för att 1957 uppgå till ca 42 milj. kronor. SS har för närvarande en omsättning på ca

100 milj. kronor per år varav personalkostnaderna utgör ca 70 %. Läget är likartat för många spårvägsföretag runt om i världen. Underskottet på rörelsen betyder, att staden lämnar en subvention av skattemedel.

SS lägger ned mycket arbete på att rationalisera driften. Framför allt har de större vagntyperna bidragit till att förbättra resultatet.

Herr Tengblad underströk, att SS naturligtvis skulle vilja förbättra servicen i många avseenden. I många fall medför emellertid standardhöjningar sådana ökade kostnader, att bolaget för närvarande icke kan taga dem på sig.

En livlig diskussion följde beträffande trafiken inom det område, som är aktuellt för Ermis anställda.

Andra frågor på dagordningen var förhållandet mellan indirekt och direkt produktiva kostnader samt nyare utvecklingslinjer inom arbetsstudieområdet.

AB Svenska Elektronrör

Sammanträde den 6 mars 1953

I en orientering angående verksamheten omtalade hr Granler, att marknadsläget för standardrör ej förändrats. Priskonkurrensen är hård. Den planerade tillverkningen av standardrör är mindre än föregående års. Då en stor del av kostnaderna för framställning av standardrör kvarstår även vid en minskad produktion måste detta komma att medföra ett försämrat ekonomiskt resultat på denna gren av tillverkningen, vilket om möjligt bör kompenseras genom ett nedbringande av sådana kostnader som t. ex. bräckagekostnader.

Beträffande tillverkningen av de övriga tillverkningsobjekten planeras inga större förändringar i jämförelse med tidigare års produktion.

Den sektion som arbetar med halvledare kommer att flytta till en lokal som förhyrts i en annan del av fastigheten. Eventuellt kommer senare en omflyttning att ske till lokaler, som senare frigöres på annat håll inom fastigheten.

Vid sammanträdet diskuterades även de nuvarande planritningarna, på vilka elsäkringarna fanns angivna. Dessa planer var för närvarande icke helt aktuella men skulle kompletteras.

För ett förslag som färdigbehandlats hade ersättning utbetalats med 100:— kronor. Ytterligare tre förslag hade inkommit till förslagskommittén för behandling.

Telesignalfabriken

Sammanträde den 12 mars 1953

Sedan nyval till företagsnämnden för rättats har den följande sammansättning:

Företagsledningens representanter: Herr N Lagerstedt, H Lindberg, S Å Nilsson (ordf.), K Nordby, H Thorelli.

Suppleanter: Hrr F Ahlberg, T Engström, P Å Samuelsson.

Arbetarnas representanter: Fr. G Söderberg, hrr B Eriksson, K Hult, H Johansson, K Junberger (v. ordf.).

Suppleanter: Hrr K Hammar, Å Hansson, B Hedström, B Lönn.

Tjänstemännens representanter: Hrr M Landelius, T Larsson, S Nyström.

Suppleanter: Hrr D Bjurstad, G Lindblom, F. v. Scherling.

Då produktionen trots den minskade orderingen fortgått i nästan oförändrad takt har förråd och lager ökat och är med nuvarande ordergång relativt stora. Härigenom har mera kapital bundits i rörelsen, omtalade hr Nilsson. Verkstadens kapacitet har delvis tagits i anspråk av legoarbeten. Det är emellertid nu besvärligare än tidigare att erhalla legoarbeten.

Som svar på en fråga av hr Nyström omtalade hr Nilsson, att telesignalmateriel var ett av de större försäljningsobjekten för Försäljningsbolaget, som lägger ned ett betydande försäljningsarbete på fabriken tillverkningar.

Vid sammanträdet informerades även redogörelse för försäljningsläget för fabriken produkter i Tyskland. Han framhöll, att företagen i Tyskland bl. a. på grund av det intensiva återuppbyggnadsarbetet lider av en betydande penningknapphet och därför noga måste överväga varje investering. Även om många företag skulle anse det önskvärt att anskaffa flera av våra produkter såsom t. ex. centralografanläggningar har man i dagens läge därför inte ansett sig ha råd att göra sådana investeringar, utan bedömt det nödvändigt att skjuta dem något på framtiden.

Gentelefabrikens tillbyggnad

Vid sammanträdet informerades även om den planerade tillbyggnaden av Gentelefabriken. Beträffande denna fråga hänvisas till referatet från Huvudfabrikens företagsnämndsamtmanträde i denna bilaga.